

**OGÓLNOKRAJOWY
PROGRAM DLA
EMIGRUJĄCYCH
RODZICÓW**

**PAKIET INFORMACYJNY
REPUBLIKA IRLANDII**

PODZIĘKOWANIE

Stworzenie niniejszej publikacji wymagało wkładu i zaangażowania ze strony wielu osób oraz instytucji i pragniemy im wszystkim podziękować za pomoc i współpracę.

Przede wszystkim chcielibyśmy podziękować międzynarodowym fundatorom tego projektu za zapewnienie środków na jego realizację.

Po drugie, chcielibyśmy podziękować członkom zespołu zarządzającego projektem, którzy poświęcili mnóstwo swojego czasu i wysiłku na stworzenie niniejszej publikacji.

Po trzecie, chcielibyśmy podziękować naszej Komisji Doradczej, która składa się ze specjalistów i rodziców z kraju i zagranicy, z których wiele osób to rodzice, którzy wyemigrowali do Irlandii.

Ponadto chcielibyśmy wyrazić naszą wdzięczność i podziękować wszystkim osobom i instytucjom, które podzieliły się z nami swoimi uwagami i przyczyniły się do ostatecznego kształtu tej publikacji, w tym Barnardos Tuar Ceatha, Kancelarii Ministra Integracji (Minister of Integration), Służbie ds. Inkluzji Społecznej i Różnorodności z Północnej Irlandii (Inclusion and Diversity Service Northern Ireland), Zarządowi Głównemu Służby Zdrowia (Health Service Executive) oraz komentatorom z ISPC.

Chcielibyśmy podziękować wszystkim specjalistom, rodzicom i młodzieży, którzy wzięli udział w naszych konsultacjach zorganizowanych na terenie całego kraju i za pośrednictwem Internetu. Dziękujemy Wam za wsparcie i dostarczenie informacji niezbędnych do opracowania niniejszego pakietu informacyjnego.

Dziękujemy również wszystkim innym osobom, które pomogły nam w realizacji tego programu.

Fiona Dwyer (All IPIP Project Coordinator, ISPC)

Mary Nicholson (All IPIP Project Manager and Advocacy Manager, ISPC)

WSTĘP

„The Globe: Ogólnokrajowy Program dla Emigrujących Rodziców” jest projektem trwającym 24 miesiące i mającym na celu pomoc rodzicom emigrującym do Irlandii, aby życie i wychowywanie dzieci było dla nich w tym kraju łatwiejsze.

Niniejszy pakiet informacyjny jest jednym z trzech efektów realizacji programu.

Pakiet informacyjny jest skierowanym do rodziców podręcznikiem dotyczącym różnych aspektów życia w Irlandii. Zawiera bieżące informacje (aktualne w momencie oddania do druku w sierpniu 2008 roku) na 6 różnych tematów i odnośniki do innych źródeł, z których można skorzystać w celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji.

Pakiet informacyjny powstał po szeroko zakrojonych konsultacjach ze specjalistami, młodzieżą i samymi emigrującymi rodzicami. Staraliśmy się umieścić tutaj możliwie najwięcej informacji, na których znaczenie zwróciły nam uwagę osoby biorące udział w tych konsultacjach.

Każdy rozdział jest podzielony na czytelne części, tak aby można było szybko przejść do działu, który Cię bezpośrednio w danej chwili interesuje.

ROZDZIAŁ 1:
Życie w Irlandii – Wstęp

ROZDZIAŁ 2:
Życie w Irlandii – Praktyczne informacje

ROZDZIAŁ 3:
Informacje prawne

ROZDZIAŁ 4:
System usług opieki zdrowotnej i społecznej

ROZDZIAŁ 5:
Irlandzki system edukacji

ROZDZIAŁ 6:
Zajęcia rekreacyjne i społeczne

Rozdziały te są podzielone na pytania i odpowiedzi oraz zawierają ogólne informacje na dany temat. Dzięki temu łatwo znaleźć poszczególne informacje lub odpowiedzi na konkretne pytania.

Na końcu znajduje się lista powszechnie używanych skrótów i skrótowców, słowniczek oraz rozdział o użyciu języka irlandzkiego w Irlandii.

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ 1:

Życie w Irlandii – wstęp 5

ROZDZIAŁ 2:

Życie w Irlandii – praktyczne informacje..... 9

ROZDZIAŁ 3:

Informacje prawne o Irlandii 17

ROZDZIAŁ 4:

System usług opieki zdrowotnej i społecznej..... 21

ROZDZIAŁ 5:

Irlandzki system edukacji 29

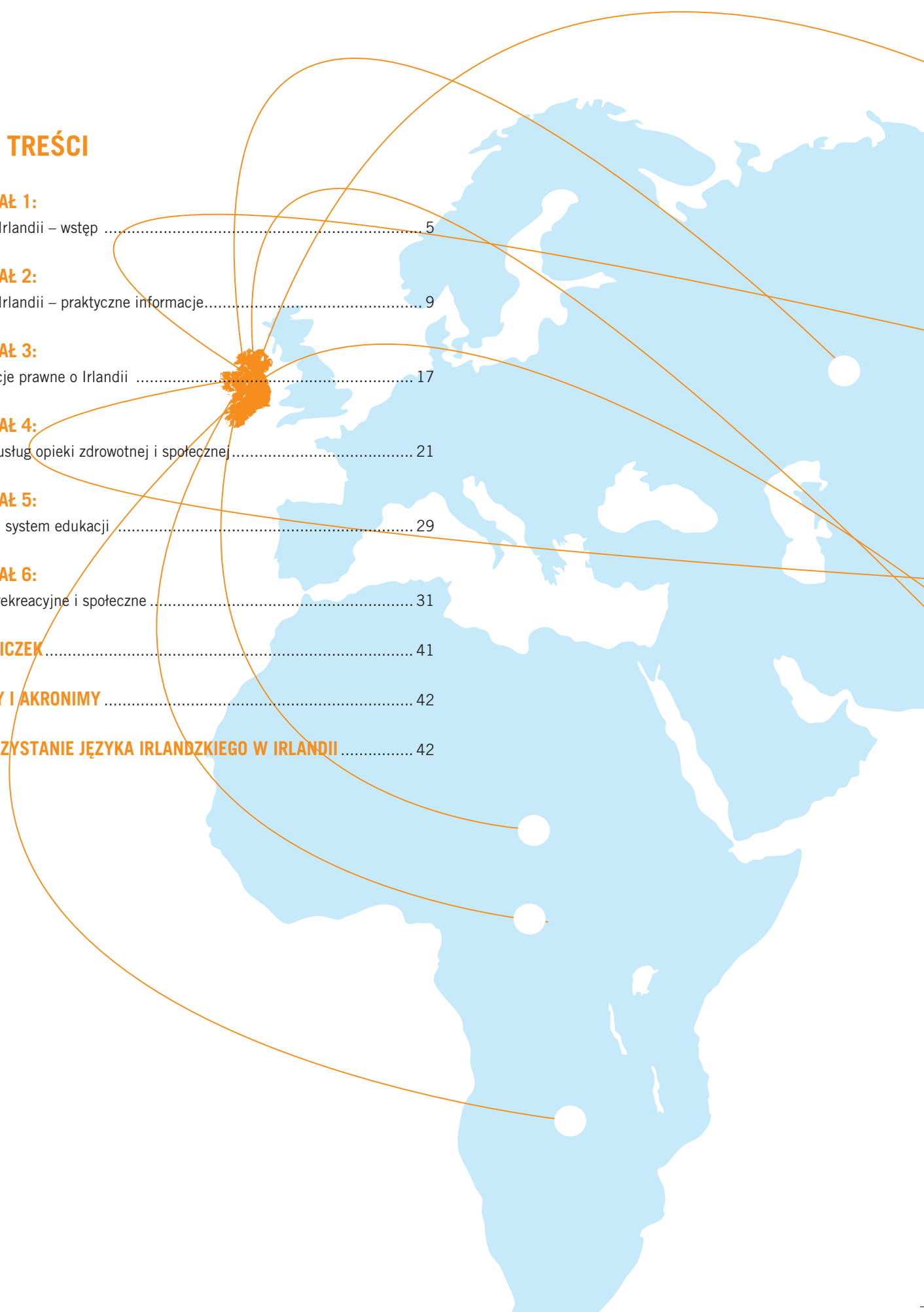
ROZDZIAŁ 6:

Zajęcia rekreacyjne i społeczne 31

SŁOWNICZEK..... 41

SKRÓTY I AKRONIMY 42

WYKORZYSTANIE JĘZYKA IRLANDZKIEGO W IRLANDII 42

GDZIE MOGĘ ZNALEŹĆ?

- Informacje o rządzie? zob. Rozdział 1
- Informacje dot. ludności? zob. Rozdział 1
- Informacje o płaceniu rachunków?..... zob. Rozdział 2
- Informacje o czynszach?..... zob. Rozdział 2
- Informacje o prawach mojego dziecka? zob. Rozdział 3
- Informacje o przemoc domowej? zob. Rozdział 3
- Informacje o szczepieniach? zob. Rozdział 4
- Informacje o opiece lekarskiej? zob. Rozdział 4
- Informacje o zadaniach domowych?..... zob. Rozdział 5
- Informacje o dyscyplinie w szkole? zob. Rozdział 5
- Informacje o kulturze?..... zob. Rozdział 6
- Informacje o bibliotekach?..... zob. Rozdział 6

W SKRÓCIE

Irlandia nazywana jest również „Éire” i można tę nazwę zobaczyć w wielu miejscach np. na znaczkach pocztowych. Jest to nazwa Irlandii w języku irlandzkim.

Irlandia jest republiką konstytucyjną a konstytucja została uchwalona w 1937 roku.

Ludność Irlandii wynosi nieco ponad 4 miliony mieszkańców (dane ze spisu powszechnego z 2006 roku).

Stolicą Irlandii jest Dublin, który nazywany jest po irlandzku Baile Átha Cliath.

Oficjalną walutą Irlandii jest euro, o symbolu € zapisywanym przed ceną. Irlandia przyjęła euro w 2002 roku.

Urzędowymi językami w Irlandii są angielski i irlandzki (zwany również Gaelige i Gaelic).

Wszystkie nazwy miejsc w Irlandii opisane są zarówno w języku irlandzkim, jak i angielskim.

GEOGRAFIA IRLANDII

Gdzie znajduje się Irlandia?

Irlandia znajduje się w północno-zachodniej Europie. Najbliższym sąsiadem na wschodzie jest Wielka Brytania, oddzielona od Irlandii Morzem Irlandzkim.

Republika Irlandii zajmuje pięć szóstych powierzchni wyspy a pozostałą część zajmuje Irlandia Północna (która wchodzi w skład Wielkiej Brytanii).

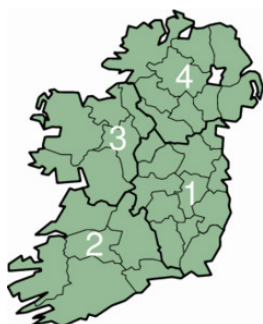
Jaki jest podział administracyjny Irlandii?

Republika Irlandii podzielona jest na 26 hrabstw, które znajdują się w 4 prowincjach.

PROWINCJE IRLANDZKIE

- 1 – Leinster
- 2 – Munster
- 3 – Connaught
- 4 – Ulster

LEINSTER

Prowincja Leinster położona jest na wschodzie kraju i składa się z hrabstw Carlow, Dublin, Kildare, Kilkenny, Laois, Longford, Louth, Meath, Offaly, Westmeath, Wexford i Wicklow.

Nazwa	Nazwa irlandzka	Stolica hrabstwa
Carlow	Ceatharlach	Carlow
Dublin	Baile Átha Cliath	Dublin
Kildare	Cill Dara	Naas
Kilkenny	Cill Chainnigh	Kilkenny
Laois	Laois	Portlaoise
Longford	Longfort	Longford
Louth	Lú	Dundalk
Meath	Mí	Trim
Offaly	Ua Fáilghe	Tullamore
Westmeath	Iarmhí	Mullingar
Wexford	Loch Garman	Wexford
Wicklow	Cill Mhantáin	Wicklow

MUNSTER

Prowincja Munster położona jest na południu kraju i składa się z hrabstw Clare, Cork, Kerry, Limerick, Tipperary i Waterford.

Nazwa	Nazwa irlandzka	Stolica hrabstwa
Clare	Clár	Ennis
Cork	Corcaigh	Cork
Kerry	Ciarraí	Tralee
Limerick	Luimneach	Limerick
Tipperary	Tiobraid Arainn	Clonmel
Waterford	Port Lairge	Waterford

CONNAUGHT

Prowincja Connaught położona jest na zachodzie wyspy i składa się z hrabstw Galway, Leitrim, Mayo, Roscommon i Sligo.

Nazwa	Nazwa irlandzka	Stolica hrabstwa
Galway	Gaillimh	Galway
Leitrim	Liatroim	Carrick-on-Shannon
Mayo	Maigh Eo	Castlebar
Roscommon	Ros Comán	Roscommon
Sligo	Sligeach	Sligo

ULSTER

Prowincja Ulster jest położona na północy wyspy. Większa część prowincji Ulster znajduje się na terenie Irlandii Północnej. Hrabstwa należące do Republiki Irlandii znajdują się w prowincji Ulster to Cavan, Donegal i Monaghan.

Nazwa	Nazwa irlandzka	Stolica hrabstwa
Cavan	Cabhán	Cavan
Donegal	Dún na nGall	Lifford
Monaghan	Muineacháin	Monaghan

SKRÓCONA HISTORIA IRLANDII

Jaka jest historia Irlandii?

Historia Irlandii jest długa i uważa się, że sięga ona 7000 r. p.n.e. oraz że pierwsi ludzie przybyli na wyspę ze Szkocji.

Irlandia była wielokrotnie celem najazdów ze strony wielu różnych grup etnicznych, w tym Celtów, Wikingów, Normanów i Anglików.

Anglia panowała nad Irlandią przez niemal 800 lat do czasu powstania wielkanocnego, kiedy to miejscowi nacjonałiści ogłosili, że Irlandia jest niepodległą republiką.

W 1921 roku podpisano traktat angielsko-irlandzki, na mocy którego Irlandia Północna weszła w skład Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii.

W 1922 roku W.T. Cosgrave został pierwszym przywódcą Wolnego Państwa Irlandzkiego.

W 1937 roku na mocy nowej konstytucji zlikwidowano Wolne Państwo Irlandzkie i ogłoszono Irlandię (Éire) niezależnym, niepodległym, demokratycznym państwem całkowicie wolnym od wszelkich wpływów brytyjskich.

W 1959 roku Irlandia wstąpiła do ONZ.

W 1973 roku Irlandia wstąpiła do Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (obecnie Unia Europejska).

W 2002 roku walutą Irlandii zostało euro (€).

RZĄD

Kto rządzi Irlandią?

Głową państwa jest prezydent (w języku irlandzkim Uachtaráin).

Na czele rządu Irlandii stoi Taoiseach. Wicepremier określany jest mianem Tánaiste.

Jak powoływany jest Taoiseach?

Taoiseach jest powoływany przez prezydenta po uzyskaniu nominacji Dáil Éireann (niższej izby parlamentu) i musi utrzymać poparcie parlamentarzystów podczas sprawowania władzy.

Jak nazywa się parlament?

Parlament Irlandii nazywa się Oireachtas i składa się z dwóch izb. Pierwsza z nich to izba reprezentantów (Dáil Éireann) a druga jest senat (Seanad Éireann).

Jakie są główne partie polityczne?

Głównymi partiami politycznymi Irlandii są Fianna Fáil (Partia Republikańska), Fine Gael (chrześcijańska demokracja), Labour (Partia Pracy), Sinn Féin (partia narodowa), Green Party (Partia Zielonych), Progressive Democrats (Progresywni Demokraci) i Socialist Party (Partia Socjalistyczna).

Jak nazywani są członkowie parlamentu?

Członkowie Dáil Éireann, izby reprezentantów, są wybierani w wyborach powszechnych i sprawują urząd przez pięć lat. Nazywani są Teachta Dála (Dáil to poseł po irlandzku), co zapisywane jest w skrócie jako TD i dodawane po nazwisku danego posła, np. Brian Lenihan TD, który jest ministrem finansów.

Dáil Éireann składa się obecnie ze 166 reprezentantów – TD. Seanad Éireann składa się z 60 reprezentantów.

Czy mogę głosować w wyborach?

Obywatele Irlandii mogą głosować we wszystkich wyborach. Będąc z Wielkiej Brytanii, możesz głosować w wyborach do Dáil, wyborach europejskich i lokalnych. Obywatele UE mogą głosować w wyborach europejskich i lokalnych, a obywatele państw spoza UE mogą głosować jedynie w wyborach lokalnych.

LUDNOŚĆ

Ile ludzi mieszka w Irlandii?

W Irlandii mieszka obecnie 4 239 848 osób (dane z 2006 roku).

Z ogólnej liczby 4 239 848 osób 2 121 171 osób to mężczyźni a 2 118 677 to kobiety.

W sumie:

- 864 449 osób jest w wieku od 0 do 14 lat,
- 632 732 osoby są w wieku od 15 do 24 lat,
- 1 345 873 osoby są w wieku od 25 do 44 lat,
- 928 868 osób jest w wieku od 45 do 64 lat,
- 467 926 osób jest w wieku 65 lat lub więcej

Jakie jest największe miasto?

Największym miastem w Irlandii jest Dublin, który jest jednocześnie najludniejszym miastem. W Dublinie mieszka 1 187 176 osób a znaczna liczba osób dojeżdża do pracy w Dublinie z mniejszych miejscowości w sąsiadujących hrabstwach.

Jakie jest drugie najludniejsze miasto w Irlandii?

Według danych irlandzkiego Głównego Urzędu Statystycznego (Central Statistics Office - CSO) z roku 2006, drugim co do liczebności mieszkańców miastem w Irlandii jest Cork z 481 295 mieszkańcami.

PIENIĄDZE

Jaka waluta obowiązuje w Irlandii?

Irlandia należy do strefy euro i przyjęła euro jako oficjalną walutę 1 stycznia 2002 roku.

Jak wyglądają banknoty euro?

W Irlandii używanych jest 7 różnych nominałów banknotów.

€500, €200, €100, €50, €20, €10 i €5

Jak wyglądają monety euro?

Jest 8 różnych monet euro.

€2, €1, 50c, 20c, 10c, 5c, 2c i 1c

Przy nominale na mniejszych monetach napisana jest litera „c”. Litera „c” jest skrótem od wyrazu „cent” i 1 euro to 100 centów.

PRZYDATNE DANE KONTAKTOWE

W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji na temat geografii Irlandii:

Ministerstwo Środowiska, Dziedzictwa i Samorządu Lokalnego (Department of Environment, Heritage and Local Government)

Telefon: 1890 20 20 21

Strona internetowa: www.environ.ie

W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji na temat historii Irlandii:

Serwis internetowy Irish History Online

Strona internetowa: www.irishhistoryonline.ie

W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji na temat rządu Irlandii:

Serwis internetowy rządu Irlandii

Strona internetowa: www.irlgov.ie

Oireachtas (parlament)

Adres: Leinster House
Dublin 2

Telefon: (01) 618 3000

Email: info@oireachtas.ie

Strona internetowa: www.northernireland.gov.uk

W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji na temat ludności Irlandii:

Główny Urząd Statystyczny Irlandii (Central Statistics Office)

Strona internetowa: www.cso.ie

MIESZKALNICTWO

Jakie są główne rodzaje mieszkań dostępne w Irlandii?

W Irlandii ludzie mogą korzystać z trzech głównych rodzajów mieszkań.

- Prywatne lokale wynajmowane
- Komunalne lokale mieszkalne
- Prywatne lokale zamieszkałe przez właścicieli

Niektórym osobom przyjeżdżającym do Irlandii zapewniane jest zakwaterowanie (osoby poszukujące azylu), ale od momentu przyznania im prawa pobytu osoby takie muszą przeprowadzić się do lokali, które muszą uzyskać we własnym zakresie.

Lokale wynajmowane oraz lokale będące prywatną własnością mieszkańców to dwa najczęściej spotykane rodzaje mieszkań w Irlandii.

LOKALE DO WYNAJĘCIA

Gdzie mogę znaleźć mieszkania do wynajęcia?

W gazetach oraz Internecie znajduje się wiele ogłoszeń dotyczących wynajmu, adresowanych do osób, które poszukują domów, mieszkań lub pokoiów do wynajęcia. Dwa popularne serwisy internetowe to: www.daft.ie i www.myhome.ie

Jakie rodzaje lokali można tam znaleźć?

Istnieje wiele rodzajów oferowanych do wynajmu nieruchomości. Niektóre z nich to całe domy, inne to domy podzielone na mieszkania, a jeszcze to mieszkania znajdujące się w nowobudowanych blokach.

Co to jest „bedsit”?

„Bedsit”, inaczej nazywany „studio” to małe mieszkanie, w którym salon i sypialnia znajdują się w jednym pokoju, jest mała kuchnia i zazwyczaj w takim mieszkaniu jest również łazienka.

Czy muszę mieć własne meble?

Nie, większość oferowanych do wynajmu mieszkań jest umeblowana. Oznacza to, że znajdują się tam wszystkie podstawowe i niezbędne meble. Można również wynająć mieszkania nieumeblowane.

Jak często należy płacić czynsz?

Czynsz płaci się zazwyczaj raz w miesiącu, ale zależy to od wymagań wynajmującego.

Co to jest umowa najmu („lease”)?

Umowa najmu jest umową pomiędzy zarządcą lub właścicielem nieruchomości (wynajmującym) oraz najemcą lokalu. Umowa najmu jest dokumentem prawnym i powinna zawierać dane o następujących kwestiach:

- imię i nazwisko wynajmującego oraz najemcy,
- wysokość czynszu,
- adres nieruchomości,
- jak często należy płacić czynsz,
- okres najmu (termin rozpoczęcia i zakończenia najmu),
- umeblowanie i wyposażenie lokalu.

Co to jest książeczka czynszowa („rent book”)?

Książeczka czynszowa (rent book) to zeszyt, w którym znajdują się wszystkie wymienione wyżej informacje i który wykorzystywany jest do ewidencjonowania wszystkich wpłat czynszu. Jej posiadanie i wypełnianie należy do Twoich praw, więc należy dopilnować, aby otrzymać książeczkę czynszową od wynajmującego.

Co to jest kaucja („deposit”)?

Kaucja (deposit) to kwota w wysokości co najmniej miesięcznego czynszu (ale może być wyższa), którą należy zapłacić, gdy po raz pierwszy wprowadzasz się do wynajmowanego mieszkania. Wynajmujący zwróci Ci kaucję, gdy będziesz się wyprowadzać, jeżeli nieruchomość będzie w dobrym stanie. Jeżeli jednak dokonasz zniszczeń w lokalu lub wyprowadzisz się przed ustalonym terminem, wynajmujący może zatrzymać kaucję.

Co zrobić, jeżeli uważam, że wynajmujący niewłaściwie mnie traktuje?

Jeżeli Twój wynajmujący nie utrzymuje nieruchomości w należyтым stanie, możesz skontaktować się z lokalnymi władzami.

Określone są minimalne standardy, które musi spełniać lokal mieszkalny. Planowane jest wprowadzenie kolejnych przepisów (do 2009 roku) mających na celu określenie minimalnych wymagań, które muszą spełniać lokale mieszkalne.

Więcej szczegółowych informacji o minimalnych standardach i sposobie składania reklamacji dotyczących niewłaściwego traktowania ze strony wynajmującego można uzyskać pod adresem: Rada Prywatnego Wynajmu Mieszkań (Private Residential Tenancies Board), Floor 2, O’Connell Bridge House, Dublin 2.

Telefon: (01) 6350600

Email: information@prtb.ie

Przed złożeniem skargi należy się upewnić czy nie naruszyłeś żadnego postanowienia swojej umowy najmu; nie dokonałeś zniszczeń w lokalu; czy stale nie spóźniałeś się z płaceniem czynszu itd.

LOKALE BĘDĄCE PRYWATNĄ WŁASNOŚCIĄ

Co zrobić, jeżeli chcę kupić dom lub mieszkanie?

Kupno nieruchomości w Irlandii jest bardzo kosztowne. Większość domów i mieszkań sprzedawana jest za pośrednictwem agencji nieruchomości, których na terenie całego kraju jest bardzo wiele.

Jak mogę kupić dom lub mieszkanie?

Domy i mieszkania w Irlandii są stosunkowo drogie. Zdecydowana większość ludzi kupuje dom przy wykorzystaniu kredytu hipotecznego zaciąganego w banku lub w oszczędnościowej kasie mieszkaniowej (building society).

Kredyt hipoteczny jest formą pożyczki od banku, którą ludzie spłacają zazwyczaj przez okres 20-30 lat. Kredyt ten jest oprocentowany i spłacany w miesięcznych ratach.

Zanim bank udzieli danej osobie kredytu hipotecznego, upewnia się czy wnioskodawca będzie w stanie go spłacić. Zazwyczaj wymagana jest również kaucja w wysokości około 10%. Bardziej szczegółowe informacje możesz uzyskać w swoim banku (zob. następny rozdział o bankach).

Jakie dodatkowe koszty będę musiał ponieść?

Oprócz kosztów kredytu hipotecznego, które mają charakter ciągły, kupując dom po raz pierwszy należy wnieść szereg różnych opłat.

- Opłata skarbową – jest to podatek naliczany przez budżet centralny w odniesieniu do nieruchomości, którego wysokość zależy od ceny danej nieruchomości, od tego, czy kupowałeś wcześniej jakąś nieruchomość (gdziekolwiek na świecie) oraz od wielkości danego domu. Szczegółowe informacje, w tym o wysokości stawek w zależności od ceny domu, można uzyskać na stronie www.revenue.ie w dziale poświęconym opłacie skarbowej.

- Agencja nieruchomości – kupując dom od agencji sprzedaży nieruchomości należy liczyć się z prowizjami o różnej wysokości, które czasami są wliczone w cenę domu, ale nie jest to regułą.
- Opłaty za obsługę prawną – są to honoraria radców prawnych. Ich wysokość nie jest ściśle określona. Korzystanie z usług radców prawnych jest wysoce zalecane podczas kupowania nieruchomości, ponieważ mogą oni pomóc Ci w wielu kwestiach prawnych.

KOMUNALNE LOKALE MIESZKALNE

Co to są mieszkania komunalne („local authority accommodation”)?

Mieszkania komunalne są zwane także mieszkaniami socjalnymi i są dostępne dla osób, które mają statut „zwykłego rezydenta” („ordinary resident”) w Irlandii (Zobacz „Co to jest status zwykłego rezydenta?” na stronie 56) i które potrzebują mieszkania, ale nie stać ich na jego zakup.

Mieszkania socjalne zapewniają także towarzystwa budownictwa społecznego („housing association”) i spółdzielnie mieszkaniowe.

Jak ubiegać się o mieszkanie socjalne?

W celu ubiegania się o mieszkanie socjalne należy złożyć wniosek w swoim samorządzie lokalnym. Najbliższy urząd samorządu lokalnego można znaleźć pod adresem:

www.environ.ie/en/LocalGovernment/LocalGovernmentAdministration/LocalAuthorities/.

Najbliższe towarzystwo budownictwa społecznego można znaleźć pod adresem: www.icsih.ie/eng/members.

Komu przydzielane są mieszkania socjalne?

Mieszkania przydzielane są w zależności od potrzeb a wysokość czynszu zależy od tego ile jesteś w stanie zapłacić. Jeżeli uważasz, że masz szansę otrzymania mieszkania socjalnego, powinieneś złożyć wniosek do samorządu lokalnego, gdzie zostaną przeanalizowane takie czynniki jak wielkość Twojego gospodarstwa domowego, dochód, obecna sytuacja mieszkaniowa, warunki mieszkaniowe i wszelkie szczególne okoliczności, w tym wiek, ewentualna niepełnosprawność, okoliczności natury medycznej itp.

Co się stanie, jeżeli mój wniosek zostanie rozpatrzony pozytywnie?

Jeżeli samorząd rozpatrzy Twój wniosek pozytywnie i uzna, że przysługuje Ci mieszkanie komunalne, zostaniesz umieszczony na liście oczekujących i mieszkanie zostanie Ci przydzielone, gdy pojawią się dostępne lokale.

Jak wysoki czynsz będę musiał płacić?

Wysokość czynszu uzależniona jest od Twoich możliwości finansowych, a zatem jeżeli Twoje dochody są niskie, czynsz będzie niski, a gdy Twe dochody wzrosną, wzrośnie również wysokość czynszu. Przy obliczaniu wysokości czynszu brana jest pod uwagę wysokość dochodu pozostałych członków gospodarstwa domowego i możliwe są ulgi z tytułu posiadania dzieci. Każdy samorząd lokalny ma swój własny system ustalania czynszów.

Twój samorząd lokalny może również ustalić minimalną i/ lub maksymalną wysokość czynszu, która może zależeć od powierzchni lokalu. Istnieją również przepisy dotyczące trudnej sytuacji finansowej, które dają samorządom swobodę w ustalaniu ewentualnych obniżek wysokości czynszu, jeżeli istnieją ku temu uzasadnione przyczyny.

Jeżeli zmianie ulegnie wysokość dochodu Twojego lub członka rodziny, należy poinformować o tym samorząd lokalny.

Jak Ustawa o Równym Statusie reguluje kwestie dyskryminacji?

Ustawa o Równym Statusie z 2000 roku (Equal Status Act, 2000) zabrania dyskryminacji na tle płci, stanu cywilnego, statusu rodzinnego, orientacji seksualnej, przekonań religijnych, wieku, niepełnosprawności, rasy przynależności do społeczności Travellers w zakresie zapewniania dóbr i usług, przyznawania nieruchomości i dostępu do edukacji.

W celu uzyskania szczegółowych informacji na temat sposobu składania skargi na podstawie postanowień Ustawy o Równym Statusie zobacz: www.equalitytribunal.ie/. Informacje na tej stronie są przedstawione w języku angielskim oraz polskim, rosyjskim i francuskim.

KONTA BANKOWE

Dlaczego powinienem założyć sobie konto w banku?

Mieszkając i pracując w Irlandii warto posiadać konto bankowe. Wynagrodzenie za pracę w wielu przypadkach jest przelewane bezpośrednio na konto. Posiadanie rachunku bankowego jest przydatne również ze względu na możliwość oszczędzania oraz wygodnego płacenia rachunków.

Jakie są rodzaje instytucji bankowych?

Instytucje finansowe w Irlandii obejmują banki, oszczędnościowe kasy budowlane (building societies) i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe (credit unions). Założenie konta możliwe jest również na irlandzkiej poczcie (An Post).

Funkcjonowanie wszystkich banków i oszczędnościowych kas budowlanych jest regulowane przez Urząd Regulacji Usług Finansowych (Financial Regulator). Na stronie internetowej tej instytucji znajdują się informacje dotyczące tego, na co należy zwrócić uwagę przy wyborze banku lub oszczędnościowej kasy budowlanej (www.itsyourmoney.ie).

Co muszę wiedzieć o zakładaniu konta bankowego?

Zakładając sobie rachunek bieżący należy dowiedzieć się, jakie usługi są wraz z nim oferowane oraz jakie są koszty prowadzenia takiego konta. Wiele banków oferuje bezpłatne usługi bankowe, jeżeli spełnimy określone warunki i dlatego warto poznać te warunki wybierając dla siebie bank lub oszczędnościową kasę budowlaną.

Co to jest rachunek bieżący („current account”)?

Rachunek bieżący umożliwia dokonywanie codziennych transakcji (np. płacenie rachunków, otrzymywanie wynagrodzenia bezpośrednio na konto, wykonywanie przelewów itp.). Można go założyć jedynie w banku lub oszczędnościowej kasie budowlanej.

Co to jest rachunek oszczędnościowy („deposit account”)?

Rachunek oszczędnościowy umożliwia gromadzenie oszczędności i osiąganie zysków z ich oprocentowania. Tego typu konta są oferowane przez większość instytucji finansowych: banki, oszczędnościowe kasy budowlane oraz spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe.

Jak założyć sobie konto w banku?

Aby założyć konto w banku należy udać się do oddziału banku i wypełnić formularz. Należy mieć ze sobą dokument tożsamości oraz dokument potwierdzający miejsce zamieszkania (zobacz poniżej).

Dlaczego muszę okazać dowód tożsamości i potwierdzenie adresu zamieszkania?

Jest to wymagane w świetle przepisów zapobiegających praniu brudnych pieniędzy zawartych w Kodeksie Karnym z 1994 roku (Criminal Justice Act 1994).

Jakie dokumenty są uznawane za dokument tożsamości?

Poniżej znajduje się lista dokumentów tożsamości, które potwierdzają Twoje imię i nazwisko oraz datę urodzenia:

- paszport,
- ważne prawo jazdy,
- ważna karta identyfikacyjna ze zdjęciem wystawiona przez wiarygodnego pracodawcę,
- ważna legitymacja studencka ze zdjęciem wystawiona przez wiarygodną wyższą uczelnię,
- karta identyfikacyjna ze zdjęciem wystawiona przez irlandzką policję (An Garda Síochána).

Jakie dokumenty mogą potwierdzić mój adres?

Poniżej znajduje się lista dokumentów, które stanowią potwierdzenie adresu zamieszkania:

- oryginał ostatniego rachunku za media (np. prąd, gaz lub telefon) wystawionego na Twoje nazwisko,
- ważne prawo jazdy,
- karta identyfikacyjna ze zdjęciem wystawiona przez irlandzką policję (An Garda Síochána),
- książeczka świadczeń socjalnych wydana przez Ministerstwo Spraw Społecznych, Lokalnych Społeczności i Rodziny (Department of Social, Community and Family Affairs),
- oryginał ostatniego wyciągu z rachunku bankowego wystawionego na Twoje nazwisko.

Co zrobić, jeżeli chcę złożyć reklamację?

Jeżeli masz problemy z założeniem rachunku bankowego, możesz skorzystać z kilku różnych możliwości.

Krok 1: Poproś o rozmowę z kierownikiem lub dyrektorem oddziału. Jeżeli dalej nie jesteś zadowolony, możesz skierować skargę do Rzecznika ds. Usług Finansowych (Financial Services Ombudsman).

Krok 2: Z Rzecznikiem ds. Usług Finansowych można skontaktować się korzystając ze strony internetowej www.financialombudsman.ie. Do rzecznika możesz również skierować skargę na piśmie na adres: 3rd Floor, Lincoln Place, Dublin 2; telefonicznie pod numerem 1890 88 20 90 lub za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: enquiries@financialombudsman.ie.

MEDIA

Co to są media („utilities”)?

Media to usługi publiczne takie jak prąd, gaz, woda itp., które są zapewniane przez administrację państwową, ale zazwyczaj są odpłatne.

PRĄD

Kto sprawuje kontrolę nad energią elektryczną w Irlandii?

Energia elektryczna w Republice Irlandii jest dostarczana przez Zakład Dostaw Energii Elektrycznej (Electricity Supply Board - ESB). ESB jest firmą państwową.

Co zrobić, aby otrzymywać rachunki za prąd na swoje nazwisko?

Aby otrzymywać rachunki za prąd na swoje nazwisko, należy posiadać numer referencyjny licznika (Meter Point Reference Number - MPRN). Aby otrzymać ten numer, możesz zasięgnąć informacji w swojej agencji nieruchomości, firmie budowlanej lub u wynajmującego. Następnie możesz skontaktować się z ESB pod numerem 1850 372 757 i połączyć się z działem obsługi nowych odbiorców.

Jak często będę dostawał rachunek za prąd?

Rachunki za prąd wystawiane są co dwa miesiące na podstawie odczytów licznika lub szacunków dotyczących zużycia energii elektrycznej.

Ille mam czasu na zapłacenie swojego rachunku?

Aby zapewnić sobie ciągłość dostaw prądu, należy zapłacić rachunek w ciągu 14 dni.

Co oznacza pojęcie „odczytów licznika”?

Licznik energii elektrycznej jest urządzeniem zainstalowanym w Twoim domu, które odmierza zużycie energii elektrycznej. W celu obliczenia wysokości rachunków konieczne są okresowe wizyty inkasenta. Wizyty inkasenta odbywają się cztery razy w roku.

Co oznacza pojęcie „szacunków dotyczących zużycia energii elektrycznej”?

W oparciu o odczyty wykonane przez inkasenta ustalana jest wysokość czterech z sześciu corocznych rachunków. Wysokość dwóch pozostałych rachunków zostanie ustalona przez ESB na podstawie czterech rachunków wystawionych w wyniku odczytów.

W jaki sposób mogę płacić swoje rachunki za prąd?

Istnieje wiele różnych sposobów opłacania rachunków za energię elektryczną. Rachunki można opłacać:

- korzystając z polecenia zapłaty - usługa „direct debit” (rachunek opłacany jest bezpośrednio z Twojego konta bankowego) pod adresem: www.esb.ie/directdebit
- korzystając z serwisu internetowego www.billpay.ie (darmowa usługa świadczona przez pocztę – zob. Usługi Pocztove na s. 34) lub na poczcie
- w sklepach oznaczonych znakiem PayPoint (jedynie w formie gotówkowej)
- telefonicznie pod numerem 1850 372 372 (od poniedziałku do piątku w godz. od 8.00 do 20.00)

Co zrobić, jeżeli nie ma mnie w domu podczas wizyty inkasenta?

Jeżeli nie było Cię wtedy w domu, możesz podać dokładny stan licznika pod adresem:

www.esb.ie/esbnetworks/domestic_customers/metering/submit_meter_reading.jsp lub telefonicznie pod numerem: 1850 337 777 (jedynie z terenu Irlandii).

Jak dokonać odczytu licznika?

Odczytywanie stanu licznika zużycia energii elektrycznej przypomina odczytywanie stanu licznika przebiegu samochodu. Więcej szczegółowych informacji można również uzyskać pod adresem: www.esb.ie/esbnetworks/domestic_customers/metering/read_meter_reading.jsp

Co zrobić, jeżeli wystąpi awaria lub przerwa w dostawie prądu?

Jeżeli w Twoim lokalu nie ma prądu lub wystąpiła inna awaria, możesz zadzwonić pod numer 1850 372 999 i porozmawiać z pracownikiem biura obsługi klienta. Numer jest czynny 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu.

W jaki sposób złożyć reklamację?

Krok 1: Skontaktować się telefonicznie z biurem obsługi klienta ESB pod numerem 1850 372 372 lub za pośrednictwem poczty elektronicznej pod adresem: service@esb.ie

Krok 2: Jeżeli problem nie zostanie rozwiązany, możesz skierować pisemną skargę na adres: ESB Customer Supply, Complaints Facilitator, PO Box 6,

Henry Street, Limerick lub na adres poczty elektronicznej: complaintfacilitator@esb.ie

Krok 3: Jeżeli wciąż nie jesteś zadowolony, możesz skontaktować się z Komisją Regulacji Energetyki (Commission for Energy Regulation - CER) pod adresem: CER, The Exchange, Belgard Square North, Tallaght, Dublin 24; telefonicznie pod numerem (01) 4000 800 lub za pośrednictwem poczty elektronicznej pod adresem: info@cer.ie.

GAZ

Kto sprawuje kontrolę nad dostawami gazu w Irlandii?

Głównym dostawcą gazu (w sieci i w butlach) jest państwowa firma Bord Gáis oraz firma Flógas, która jest dostawcą gazu dla odbiorców niepodłączonych do sieci gazowej.

Co zrobić, aby otrzymywać rachunki za gaz na swoje nazwisko?

Aby dostawać rachunki za gaz wystawiane na swoje nazwisko, należy zadzwonić pod specjalny numer 1850 632 632 (w języku angielskim) lub 1850 633 633 (w języku rosyjskim, polskim i chińskim mandaryńskim).

Jak często będę dostawał rachunek za gaz?

Rachunki za gaz wystawiane są co dwa miesiące na podstawie odczytów licznika lub szacunków dotyczących zużycia gazu.

Ile mam czasu na zapłacenie swojego rachunku?

Aby zapewnić sobie ciągłość dostaw gazu, należy zapłacić rachunek w ciągu 14 dni.

Co oznacza pojęcie „odczytów licznika”?

Licznik gazu jest urządzeniem zainstalowanym w Twoim domu, które odmierza zużycie gazu. W celu obliczenia wysokości rachunków konieczne są okresowe wizyty inkasenta. Wizyty inkasenta odbywają się trzy razy w roku.

Co oznacza pojęcie „szacunków dotyczących zużycia gazu”?

W oparciu o odczyty wykonane przez inkasenta ustalana jest wysokość trzech z sześciu corocznych rachunków. Wysokość trzech pozostałych rachunków zostanie ustalona przez Bord Gáis na podstawie rachunków wystawionych w wyniku odczytów.

W jaki sposób mogę płacić swoje rachunki za gaz?

Istnieje wiele różnych sposobów opłacania rachunków za gaz. Rachunki można opłacać:

- korzystając z polecenia zapłaty - usługa „direct debit” (rachunek opłacany jest bezpośrednio z Twojego konta bankowego) pod adresem: www.bordgais.ie
- korzystając z serwisu internetowego www.billpay.ie (darmowa usługa świadczona przez pocztę) lub na poczcie
- w sklepach oznaczonych znakiem PayPoint (jedynie w formie gotówkowej)
- telefonicznie pod numerem 1850 632 632 (w języku angielskim) i 1850 633 633 (w języku rosyjskim, polskim i chińskim mandaryńskim).

Co zrobić, jeżeli nie ma mnie w domu podczas wizyty inkasenta?

Jeżeli nie było Cię wtedy w domu, możesz podać dokładny stan licznika pod adresem:

www.bordgaisenergysupply.ie/htm/residential/3_existing_customer/your_bill/submit_meter_reading/index.htm?open=1#start submit lub telefonicznie pod numerem: 1850 427 732.

Co zrobić, jeżeli poczuje ulatniający się gaz?

Jeżeli poczujesz ulatniający się gaz, niezwłocznie zgłoś ten fakt dzwoniąc pod numer telefonu: 1850 20 50 60.

Ulotka o zasadach bezpieczeństwa w języku angielskim, irlandzkim, polskim, rosyjskim i chińskim jest dostępna pod adresem:

www.bordgais.ie/corporate/index.jsp?1nID=93&plD=96&nID=687

W jaki sposób złożyć reklamację?

Krok 1: Skontaktować się telefonicznie z biurem obsługi klienta Bord Gáis pod numerem 1850 632 632 lub za pośrednictwem poczty elektronicznej pod adresem: info@bordgais.ie.

Krok 2: Jeżeli problem nie zostanie rozwiązany, możesz skierować pisemną skargę na adres: The Customer Service Manager, Bord Gáis Energy Supply, PO Box 10943, Dublin 1.

Krok 3: Jeżeli wciąż nie jesteś zadowolony, możesz skontaktować się z Komisją Regulacji Energetyki (Commission for Energy Regulation -CER) pod adresem: CER, The Exchange, Belgard Square North, Tallaght, Dublin 24; telefonicznie pod numerem (01) 4000 800 lub za pośrednictwem poczty elektronicznej pod adresem: info@cer.ie.

OPŁATY ZA WODĘ

Obecnie woda z wodociągów do użytku domowego (do picia, mycia i celów sanitarnych) jest za darmo.

Istnieją plany wprowadzenia opłat w oparciu o ilość zużytej wody, ale nie została jeszcze ustalona data ich wprowadzenia.

Aby zapoznać się z metodami oszczędzania wody w domu, zapraszamy do odwiedzenia strony: www.taptips.ie. Serwis ten zawiera przydatne informacje dotyczące oszczędzania wody i zapobiegania marnowaniu jej poprzez zostawianie odkręconych kranów itp. Przedstawiono tam również metody oszczędzania energii elektrycznej.

WYWÓZ I SEGREGACJA ŚMIECI

Czy za wywóz śmieci trzeba płacić?

Tak, wywóz śmieci (i odpadów) nie jest w Irlandii darmowy. Każde gospodarstwo domowe musi wносить opłatę za wywóz śmieci.

Kto odpowiada za wywożenie śmieci?

Kwestie wywozu śmieci są rozwiązywane lokalnie, więc wysokość opłat może być różna w różnych hrabstwach. Koszt wywozu śmieci jest różny w zależności od hrabstwa. Aby uzyskać więcej informacji na temat sytuacji w swoim miejscu zamieszkania, można skontaktować się z władzami lokalnymi lub odwiedzić serwis internetowy pod adresem: www.epa.ie/whatwedo/resource/regional

W jaki sposób wywożone są śmieci?

Śmieci wywożone są przez lokalne władze hrabstwa albo przez firmę prywatną. Obsługujący Cię podmiot zapewni Ci pojemnik na kółkach, do którego wyrzuca się śmieci (w czarnych torbach) a w niektórych rejonach będziesz musiał zapłacić za specjalną etykietę, którą należy umieścić na pojemniku, gdy wystawia się go na zewnątrz.

Śmieci wywożone są w określonym dniu tygodnia i obsługująca Cię firma lub władze lokalne powiadomią Cię, jaki to dzień. Lista podmiotów zajmujących się wywożeniem śmieci oraz miejsc, gdzie można się zarejestrować, znajduje się pod tym, adresem: www.enfo.ie

Jak rozwiązana jest kwestia segregacji śmieci?

W wielu rejonach gospodarstwa domowe otrzymują również zielone pojemniki do gromadzenia w nich odpadów przetwarzalnych. Jest to wliczone w opłatę za wywóz śmieci. Segregując możliwie największą ilość śmieci można zaoszczędzić na kosztach ich wywozu.

Jakie śmieci podlegają segregacji?

Rodzaj śmieci, które mogą być osobno umieszczane w zielonych pojemnikach zależy od konkretnej firmy wywożącej śmieci, ale najczęściej segregacji podlegają: papier, szkło, drewno, karton i niektóre rodzaje plastiku.

Więcej informacji na temat segregowania śmieci można znaleźć pod adresem: www.repak.ie.

Jakie są inne sposoby segregowania śmieci?

Innym sposobem segregowania śmieci jest przyniesienie ich do miejsca zwanego „bring bank”, w którym znajdują się różne pojemniki na różne rodzaje śmieci, np. szkło, karton, a w niektórych z tych miejsc znajdują się pojemniki na stare ubrania.

Najbliższy Ci „bring bank” możesz znaleźć pod adresem:

www.repak.ie/bring_banks.html a najprawdopodobniej znajdziesz takie miejsce w najbliższym dużym supermarkecie.

PODRÓŻOWANIE

PROWADZENIE SAMOCHODU W IRLANDII

Co zrobić, aby jeździć swoim samochodem w Irlandii?

Jeżeli przeprowadzasz się do Irlandii lub już tutaj mieszkasz i będziesz sprowadzał tu samochód lub inny pojazd, będziesz musiał zrobić trzy rzeczy zanim będziesz mógł poruszać się swoim pojazdem w Irlandii:

- zapłacić podatek rejestracyjny od pojazdów (Vehicle Registration Tax – VRT) – jeżeli nie przysługuje Ci zwolnienie,
- nabyć ubezpieczenie komunikacyjne,
- zapłacić podatek drogowy.

Czy mogę korzystać z prawa jazdy, które już posiadam?

Istnieje możliwość wymiany prawa jazdy wydanego przez państwo członkowskie UE lub EOG na pełne irlandzkie prawo jazdy. Irlandia podpisała w tym zakresie porozumienia ze wszystkimi państwami UE i EOG oraz kilkoma innymi krajami (Australia, Japonia, RPA, Korea Południowa i Szwajcaria).

Co zrobić, jeżeli moje prawo jazdy zostało wystawione w innym kraju?

Jeżeli Twój pobyt w Irlandii będzie dłuższy niż 12 miesięcy i nie pochodzisz z żadnego z wymienionych państw, a chcesz prowadzić tutaj pojazdy, możesz ubiegać się o prawo jazdy.

W jaki sposób otrzymać prawo jazdy w Irlandii?

Najpierw należy zdać egzamin teoretyczny, złożyć wniosek o pozwolenie na jazdy szkoleniowe i zdać praktyczny egzamin z prowadzenia pojazdu w Irlandii. Jeżeli pomyślnie zdasz swoje egzaminy, zostanie Ci wydane pełne irlandzkie prawo jazdy.

Czy mogę samodzielnie prowadzić samochód posiadając warunkowe prawo jazdy?

Nie, musi Ci towarzyszyć osoba, która jest posiadaczem pełnego prawa jazdy od co najmniej 2 lat.

Co to jest Krajowy Przegląd Techniczny Pojazdów - NCT?

Krajowy Przegląd Techniczny Pojazdów (National Car Test - NCT) jest badaniem, które musi przejść Twój samochód, jeżeli chcesz jeździć nim w Irlandii, a pojazd ten jest starszy niż 4 lata. W całym kraju znajdują się 43 ośrodki przeprowadzające takie badania a więcej informacji można uzyskać pod adresem: www.ncts.ie.

KOMUNIKACJA PUBLICZNA

Kto sprawuje kontrolę nad komunikacją publiczną w Irlandii?

Komunikacja publiczna w Irlandii jest kontrolowana przez grupę CIE. Grupa CIE odpowiada za miejską i międzymiastową komunikację autobusową oraz system transportu kolejowego.

Na rynku istnieją również prywatni dostawcy usług transportowych, szczególnie w rejonie Dublina.

Co muszę wiedzieć o firmie Dublin Bus?

Dublin Bus odpowiada za komunikację autobusową w Dublinie i rejonie North Wicklow. Istnieje wiele różnych linii autobusowych. Rozkłady jazdy dostępne są pod internetowym adresem: www.dublinbus.ie lub w biurze firmy Dublin Bus pod adresem 59, Upper O'Connell Street (telefon: 01 873 4222). Godziny otwarcia:

poniedziałek: 8.30 – 17.30,
wtorek – piątek: 9.00 – 17.30,
sobota: 9.00 – 13.00

Jaka jest cena biletu?

Cena biletu autobusowego zależy od długości trasy i czy korzystasz z biletu przedpłaconego czy kupowanego za gotówkę. Płacąc w autobusie należy mieć odliczoną kwotę (jeżeli zapłacisz więcej, dostaniesz specjalny kwit, z którym należy udać się do biura Dublin Bus przy O'Connell Street).

Cena biletu dla dzieci (do 16 lat) waha się w granicach od 60 centów do 95 centów. Ceny biletów dla dorosłych wahają się pomiędzy 1,05 euro a 4,30 euro.

Czy istnieje możliwość otrzymania rozkładu jazdy autobusu na telefon komórkowy?

Tak. Jeżeli znasz numer linii autobusu Dublin Bus, możesz wysłać wiadomość tekstową ze słowami „Bus” i numerem linii na numer 53503. Koszt takiej wiadomości wynosi 30 centów.

Jak można pojechać autobusem do innego miasta?

Za komunikację autobusową poza rejonem Dublinu, w innych miastach i pomiędzy irlandzkimi miastami odpowiada firma Bus Éireann. Bilety można kupić przez Internet korzystając z serwisu www.buseireann.ie/site lub w kasie na dworcu autobusowym.

Jak można pojechać pociągiem do innego miasta?

Za komunikację kolejową w Irlandii odpowiada firma Iarnród Éireann. Istnieje wiele różnych tras kolejowych. Bilety można kupić przez Internet korzystając z serwisu www.irishrail.ie/home lub na dworcu kolejowym.

TELEKOMUNIKACJA

Co to jest telekomunikacja („telecommunications“)?

Telekomunikacja to różne metody komunikacji międzyludzkiej na odległość. Najlepsze przykłady to telewizja, Internet i telefon.

TELEWIZJA

Ile kanałów telewizyjnych jest w Irlandii?

W Irlandii działają trzy częściowo publiczne kanały telewizyjne: RTE One, RTE Two (znane też jako Network 2) i TG4 (gdzie programy nadawane są głównie w języku irlandzkim). Działają również dwa inne kanały irlandzkiej telewizji - TV3 i Channel 6.

Czy za oglądanie tych kanałów trzeba płacić?

Każde gospodarstwo domowe, w którym znajduje się odbiornik telewizyjny, musi zapłacić za roczną licencję (abonament), nawet jeżeli programy telewizji publicznej nie są tam oglądane.

Gdzie mogę nabyć moją licencję na oglądanie TV?

Obecnie cena za uzyskanie rocznej licencji wynosi 160 euro. Można ją kupić na pocztę lub przez Internet korzystając z serwisu: www.tvlicence.ie lub telefonicznie pod numerem 1890 228 528.

Co się stanie, jeżeli nie zapłacę za licencję TV?

Domy w Irlandii odwiedzane są przez kontrolerów, którzy sprawdzają czy mieszkańcy optacją licencję TV. Jeżeli zostaniesz złapany bez optaczonej licencji, grozi Ci kara grzywny i/lub pozbawienia wolności.

W jaki sposób mogę odbierać więcej kanałów?

Wiele osób w Irlandii płaci za oglądanie jeszcze innych kanałów za pośrednictwem telewizji kablowej czy satelitarnej. Istnieją różne firmy oferujące takie usługi.

- SKY
- NTL/Chorus (UPC)

Więcej informacji na ten temat można uzyskać pod adresami: www.sky.com/Ireland lub www.upc.ie.

TELEFONY

Jaki jest kierunkowy do Irlandii?

Międzynarodowy kierunkowy do Irlandii to numer 00353. Oznacza to, że jeżeli znajdujesz się za granicą i chcesz zadzwonić na irlandzki numer, należy przed nim wpisać 00353, aby nawiązać połączenie z Irlandią.

Gdzie mogę znaleźć kierunkowe numery dla regionów w Irlandii?

Regionalne numery kierunkowe różnią się w zależności od regionu kraju. Korzystając z telefonu stacjonarnego, numer kierunkowy trzeba wybrać, gdy telefonujemy do innego regionu. Korzystając z telefonu komórkowego, zawsze należy wybrać numer kierunkowy. Numery kierunkowe wypisane są w książkach telefonicznych, które są za darmo rozdawane zarejestrowanym gospodarstwom domowym raz w roku. Pełną listę numerów kierunkowych można także znaleźć na stronie www.eircomphonebook.ie lub na stronie katalogu firm goldenpages.ie

W jaki sposób założyć sobie telefon stacjonarny?

Aby założyć sobie telefon stacjonarny, należy skontaktować się z firmą, która oferuje usługi telefonii stacjonarnej. Podobnie jak w przypadku zakładania konta bankowego, niezbędne będzie okazanie potwierdzenia adresu zamieszkania i dowodu tożsamości. Więcej informacji na ten temat, w tym porównania różnych rodzajów usług, można znaleźć pod adresem: www.askcomreg.ie/home_phone/Telephone_Ireland.LE.asp

NUMERY TELEFONÓW ALARMOWYCH

Telefon alarmowy (darmowy):999/112

Połączenie z numerem alarmowym oznacza połączenie z dyspozytorem, który następnie połączy Cię z policją, pogotowiem lub strażą pożarną, w zależności od Twoich potrzeb.

Centrala telefoniczna (darmowy):10

Pod numerem centrali telefonicznej można uzyskać szczegółowe informacje o numerach telefonicznych lub sposobach wykonywania połączeń telefonicznych z innymi miejscami.

Biuro numerów: 11811 lub 11850

Pod numerem biura numerów można uzyskać informacje o numerach telefonów osób fizycznych lub firm. Nie jest to numer darmowy i połączenia z telefonów komórkowych mogą być bardzo drogie.

Uwaga: Na wstępie każdej książki telefonicznej znajdują się ważne informacje, lista numerów telefonów alarmowych, telefonów zaufania i innych przydatnych numerów.

TELEFONY KOMÓRKOWE

Jacy operatorzy telefonii komórkowej działają w Irlandii?

W Irlandii jest czterech głównych operatorów:

- O2 – 086 (www.O2.ie)
- Meteor – 085 (www.meteor.ie)
- Vodafone – 087 (www.vodafone.ie)
- 3 Mobile – 083 (www.3mobile.ie)

Wszystkie cztery firmy oferują różne rodzaje usług i można korzystać z telefonów „na kartę” oraz telefonów abonentowych, w zależności od planowanych wydatków telefonicznych i sposobu korzystania z telefonu.

Czy mogę zmienić operatora, ale zatrzymać swój stary numer telefonu?

Można przejść do innego operatora zachowując swój stary numer. Jeżeli chcesz to zrobić, należy od firmy, do której chcesz przejść, uzyskać informacje o tym, co należy w takim celu zrobić.

Jak wybrać właściwego dla mnie operatora?

Więcej informacji i porównania dotyczące usług świadczonych przez operatorów można znaleźć pod adresem:

www.askcomreg.ie/mobile/Mobile_phones_Ireland.LE.asp

Co to jest telefon „gotowy do użytku” („ready to go”)?

Telefon „ready to go” to telefon typu pre-paid, czyli „na kartę”. Oznacza to, że nie trzeba płacić comiesięcznych rachunków, ale należy zasilać konto telefonu, co pozwala wykonywać połączenia telefoniczne do czasu wykorzystania kwoty zasilenia.

Jest to łatwiejsza forma posiadania telefonu z punktu widzenia kontroli wydatków, ponieważ nie można wydać więcej niż jest na koncie telefonu.

Co to jest telefon „płatny miesięcznie” („pay monthly”)?

Telefon typu „pay monthly” to telefon abonentowy. Co miesiąc będziesz otrzymywać rachunki za wszystkie wykonane połączenia telefoniczne.

TELEFONY PUBLICZNE

Czy w Irlandii są telefony publiczne?

W Irlandii dostępne są telefony publiczne, jednak ich ilość ciągle maleje ze względu na rosnącą popularność telefonów komórkowych. Niektóre telefony publiczne przyjmują monety, do skorzystania z innych konieczne jest posiadanie karty telefonicznej (callcard). Kartę taką można kupić w sklepie, na poczcie lub w kiosku.

Czy mogę zadzwonić na koszt mojego rozmówcy?

Międzynarodowe rozmowy na koszt rozmówcy mogą być wykonywane z dowolnego telefonu. Centrala rozmów międzynarodowych ma numer 114. Usługa taka jest kosztowna i druga strona musi wyrazić zgodę na przyjęcie takiej rozmowy zanim zostanie dokonane połączenie.

INTERNET

Gdzie mogę się dowiedzieć czegoś o uzyskaniu dostępu do Internetu?

Podobnie jak w przypadku operatorów telefonicznych, istnieje wiele firm oferujących łącza internetowe w domach odbiorców oraz duża ilość internetowych kawiarenek w dużych miastach w całym kraju.

Ile to kosztuje?

Koszt i rodzaj łącza internetowego zależy od dostawcy takiej usługi. Więcej informacji i porównania dotyczące usług świadczonych przez dostawców Internetu można znaleźć pod adresem:

www.askcomreg.ie/internet/Internet_Ireland.LE.asp

SKŁADANIE REKLAMACJI

W jaki sposób mogę złożyć reklamację w sprawie usług świadczonych przez operatora telefonii stacjonarnej, komórkowej lub dostawcę Internetu?

W celu złożenia reklamacji w sprawie usług telekomunikacyjnych lub pocztowych należy skontaktować się z Urzędem Regulacji Telekomunikacji (Commission for Communication Regulation - COMREG), który zajmuje się kontrolowaniem tych kwestii.

Z urzędem można skontaktować się pod numerem: 1890 22 9668.

USŁUGI POCZTOWE

Kto jest odpowiedzialny za świadczenie usług pocztowych w Irlandii?

Głównym dostawcą usług pocztowych w Irlandii jest państwowa firma o nazwie An Post (co oznacza „poczta” w języku irlandzkim).

Jakie są godziny otwarcia urzędów pocztowych?

Urzędy pocztowe otwarte są zwykle od godziny 9.00 do 17.00 (od poniedziałku do piątku) a niektóre urzędy otwarte są również przez pół dnia w soboty (w zależności od lokalizacji). Lokalizację najbliższego urzędu pocztowego możesz znaleźć pod adresem: <http://locator.anpost.ie/>.

Znaczkę i kartki pocztowe można również kupić w wielu zwykłych sklepach.

Jak często doręczana jest poczta?

Do biur i gospodarstw domowych poczta doręczana jest raz dziennie od poniedziałku do piątku. Przesyłki nie są doręczane w weekendy, ale są wtedy opróżniane nadawcze skrzynki pocztowe.

Jak mogę poznać koszty nadania różnych przesyłek?

Koszt wysłania listu lub paczki zależy od szybkości i miejsca doręczenia takiej przesyłki.

W urzędach pocztowych dostępne są ulotki ze szczegółowymi cennikami przesyłek listowych lub paczek, uwzględniającymi czas i miejsce doręczenia. Informacje

o kosztach przesyłek dostępne są również pod adresem: www.anpost.ie.

Jak znaleźć nadawczą skrzynkę pocztową?

Skrzynki pocztowe znajdują się w każdej miejscowości. Zazwyczaj są umieszczone w pobliżu urzędu pocztowego. Skrzynki pocztowe w Irlandii są koloru zielonego.

Kiedy wybierane są przesyłki ze skrzynek pocztowych?

Godziny wybierania przesyłek są umieszczone na każdej skrzynce. Jeżeli godziny te nie są na skrzynce określone, zapytaj się o nie w najbliższym urzędzie pocztowym określając lokalizację danej skrzynki.

ZAKUPY

Jakie są godziny otwarcia sklepów w Irlandii?

Ogólnie obowiązujące godziny otwarcia sklepów są następujące:

poniedziałek – środa:	9.00 – 18.00,
czwartek:	9.00 – 21.00,
sobota:	9.00 – 18.00,
niedziela:	12.00 – 18.00.

Wiele sklepów, w szczególności supermarketów, jest otwartych 24 godziny na dobę.

Gdzie można znaleźć sklepy?

W dużych miastach sklepy znajdują się zwykle w centrum w głównej ulicy i w jej okolicy. Istnieją również centra handlowe, które są dużymi budynkami, w których znajduje się dużo różnych rodzajów sklepów, oraz domy handlowe, w których znajdują się stoiska, gdzie sprzedawane są różne rodzaje produktów.

Jakie są główne rodzaje sklepów spożywczych?

Są cztery główne rodzaje sklepów spożywczych.

- Supermarkety – duże sklepy oferujące szeroki wybór produktów żywnościowych.
- Sklepy spożywczo-przemysłowe – mniejsze sklepy, zwane też „sklepkami osiedlowymi” lub „sklepkami na rogu”. Są one zwykle dłużej otwarte i ceny w nich są wyższe niż w supermarketach.
- Sklepy specjalistyczne – sprzedawane są w nich artykuły z określonego kraju lub przygotowane w specjalny sposób mięso (np. koszerne lub halal).
- Sklepy z jednym rodzajem żywności – sprzedawany jest w nich tylko jeden rodzaj żywności, np. piekarnie, gdzie można kupić tylko pieczywo i ciastka, czy warzywniaki, gdzie można kupić tylko owoce i warzywa.

Jakie inne informacje mogą okazać się przydatne?

Irlandzka Komisja ds. Bezpieczeństwa Żywności (Food Safety Authority - FSA) opublikowała broszurę o bezpieczeństwie żywienia pt. „Bezpieczna żywność”, w której znajdują się informacje o bezpiecznym przygotowywaniu i przechowywaniu żywności. Broszura ta została przetłumaczona na różne języki i jest dostępna pod adresem: www.fsai.ie/publications/index.asp#leaflets.

Informacji na temat sposobu składania reklamacji w wyniku zakupu udziela Krajowa Federacja Konsumentów (National Consumer Agency). Bezpośredni kontakt jest możliwy pod adresem: 4, Harcourt Road, Dublin; telefonicznie pod numerem: 1890 432 432 lub za pośrednictwem serwisu internetowego www.consumerconnect.ie.

PLANOWANIE WYDATKÓW I PŁACENIE RACHUNKÓW

Co to jest domowy plan budżetowy („household budget“)?

Domowy plan budżetowy to plan zawierający przewidywane przez Ciebie wpływy finansowe i sposób, w jaki zamierzasz je rozdysponować. W planie takim należy uwzględnić wydatki z tytułu opłacania rachunków, czynszu, zakupu żywności, podręczników szkolnych itp.

Dlaczego plan budżetowy może być przydatny?

Plan budżetowy pomaga w równomiernym rozłożeniu ciężaru finansowego związanego z płaceniem rachunków i umożliwia takie zarządzanie finansami, które nie skutkuje sytuacją, w której nie jesteś w stanie spłacić narosłych zaległości z tytułu niezapłaconych rachunków.

W jaki sporządzić plan budżetowy?

Istnieją różne metody sporządzania planu budżetowego. Wygodną w użyciu wersją jest tygodniowy terminarz wydatków, który można pobrać ze strony internetowej irlandzkiej Służby Doradztwa Finansowego i Planowania Budżetowego (Money Advice and Budgeting Service - MABS). W serwisie internetowym MABS www.mabs.ie dostępnych jest wiele różnych przydatnych broszur i ulotek na temat planowania budżetowego.

Co to jest ustalanie priorytetów?

Ustalanie priorytetów w kontekście planowania budżetowego oznacza ustalenie najważniejszych wydatków. Na przykład, czynsz, rachunki za prąd, gaz, zakupy żywności, podręczników szkolnych, odzieży czy licencji TV powinny być sfinansowane zanim kupiony zostanie samochód czy duży telewizor.

Co powinienem zrobić, jeżeli potrzebuje pomocy w związku z płaceniem rachunków?

Jeżeli potrzebujesz pomocy w związku z płaceniem swoich rachunków, doradcy MABS mogą Ci pomóc w planowaniu Twoich finansów. Z doradcami można się skontaktować telefonicznie pod numerem 1890 28 34 38 lub za pośrednictwem serwisu internetowego www.mabs.ie.

Innym przydatnym serwisem jest www.itsyourmoney.ie, prowadzony przez Urząd Regulacji Usług Finansowych (Financial Regulator). Znajduje się tam również dużo informacji na temat planowania budżetowego i racjonalnego planowania wydatków. Można również skontaktować się telefonicznie pod numerem: 1890 77 77 77.

Usługa Billpay oferowana przez pocztę (zob. wyżej „Usługi pocztowe”) umożliwia rozłożyć ciężar wydatków z tytułu płacenia rachunków za telefon, prąd, gaz, licencję TV i czynsz komunalny. Informacje na ten temat można uzyskać w urzędzie pocztowym lub pod adresem: www.billpay.ie.

W jaki sposób mogę obniżyć wysokość swoich rachunków?

Najprostszym sposobem na zmniejszenie wysokości rachunków za media (zob. wyżej „Media”) jest zmniejszenie ilości zużywanego prądu lub gazu. Więcej informacji na ten temat można uzyskać pod adresem www.sei.ie.

W SKRÓCIE

Dzieciom i młodzieży na całym świecie przysługują prawa na mocy Konwencji Praw Dziecka ONZ, która została ratyfikowana przez Irlandię.

Dzieci w Irlandii objęte są prawami, które regulują wiele aspektów ich życia, w tym zatrudnienie oraz wiek, w którym mogą zawierać związki małżeńskie i wiek przyzwolenia.

Istnieje również wiele przepisów dotyczących karnania i procedur prawnych w odniesieniu do osób nieletnich.

Przemoc domowa jest w Irlandii zabroniona i można znaleźć wiele miejsc i instytucji, dokąd mogą się udać ofiary przemocy domowej (zarówno kobiety, jak i mężczyźni).

W Irlandii zdecydowanie chronione są prawa pracownicze i zabroniona jest dyskryminacja na każdym tle.

PRAWA DZIECI

Co to jest Konwencja Praw Dziecka?

Konwencja Praw Dziecka jest międzynarodowym traktatem dotyczącym praw człowieka, który przyznaje dzieciom i młodzieży szeroki zakres praw.

Irlandia ratyfikowała Konwencję Praw Dziecka w 1992 roku.

Ratyfikując Konwencję Irlandia stała się jej stroną i postanowienia Konwencji stały się formalnym zabezpieczeniem praw dzieci w Irlandii.

Konwencja przyznaje dzieciom i młodzieży ponad 40 materialnych praw. Obejmują one:

- prawo do szczególnych środków ochronnych i pomocy,
- prawo do świadczeń takich jak edukacja i ochrona zdrowia,
- prawo do rozwoju osobowości, możliwości i zdolności zgodnie z pełnym potencjałem,
- prawo do dorastania w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia,
- prawo do informacji o swoich prawach oraz do swobodnego i czynnego uczestnictwa w realizacji swoich praw.

Wszystkie prawa ustanowione w Konwencji obejmują wszystkie dzieci i młodzież bez wyjątku.

W jakim wieku osiąga się w Irlandii pełnoletność?

W Irlandii każda osoba w wieku poniżej 18 lat uznawana jest za dziecko. W świetle obowiązującego prawa, pełnoletność (wiek, w którym dziecko staje się osobą dorosłą) osiąga się w wieku lat 18.

W jakim wieku można w Irlandii podejmować zatrudnienie?

W Irlandii godziny i czas pracy obowiązujące w zatrudnieniu młodych ludzi są określone w Ustawie o Ochronie Młodych Osób (Zatrudnienie) z 1996 roku (Protection of Young Persons (Employment) Act 1996). Ustawa ta określa maksymalny czas pracy, długość przerw i osobom w wieku poniżej 18 lat nie zezwala na pracę w późnych godzinach.

W świetle tej ustawy osoby w wieku poniżej 16 roku życia to dzieci, a termin „młode osoby” dotyczy osób w wieku 16 i 17 lat.

W jakim wymiarze godzin mogą pracować dzieci poniżej 16 roku życia?

Dzieci w wieku poniżej 16 roku życia nie mogą pracować w pełnym wymiarze godzin (cały etat). Praca dzieci w wieku 14 i 15 lat musi spełniać warunki:

- wykonywanie lekkich prac podczas wakacji – dzieci muszą mieć wtedy co najmniej 21 dni wolnych od pracy,
- praca jako część zatwierdzonych praktyk zawodowych lub programu szkoleniowego,
- praca w filmie, przy przedsięwzięciach kulturalnych, w reklamie czy w związku z wydarzeniami sportowymi.

Czy młode osoby mogą pracować w nocy?

Nie, młode osoby (w wieku 16 i 17 lat) mogą pracować jedynie w godzinach pomiędzy 6.00 a 22.00.

Jaki jest maksymalny wymiar godzin pracy dla dzieci poniżej 16 roku życia?

Wiek	14 lat	15 lat
Rok szkolny	0	8 godzin
Wakacje	35 godzin	35 godzin
Praktyki zawodowe	40 godzin	40 godzin

Jakie przerwy przysługują dzieciom poniżej 16 roku życia?

30 minut	Po 4 godzinach pracy
Codziennie	14 godzin z rzędu wolnych od pracy
Co tydzień	2 dni wolne od pracy, przy czym, o ile to tylko możliwe - 2 dni z rzędu.

Jaki jest wymiar czasu pracy, czasu wolnego i przerw dla młodych osób w wieku 16 i 17 lat?

Maks. długość dnia pracy	8 godzin
Maks. długość tygodnia pracy	40 godzin
Przerwa 30 minut	Po 4,5 godziny pracy
Codzienna przerwa od pracy	12 wolnych godzin
z rzędu	
Cotygodniowa przerwa od pracy	2 wolne dni z rzędu

Jaka jest minimalna stawka wynagrodzenia dla młodych osób?

Minimalna stawka wynagrodzenia dla młodych osób poniżej 18 roku życia wynosi 6,06 euro za godzinę.

Jaki jest wiek przyzwolenia?

Wiek przyzwolenia to wiek, w którym ludzie mogą rozpocząć stosunki seksualne.

Kobieta – Mężczyzna	Kobieta – Kobieta	Mężczyzna – Mężczyzna
17	18	18

W jakim wieku ludzie mogą zawierać związki małżeńskie?

Ludzie mogą zawierać związki małżeńskie od 18 roku życia. Małżeństwo zawarte przed 18. rokiem życia jest w Irlandii nieważne. Zgoda rodziców nie jest wymagana.

KARY CIELESNE

Czy moje dziecko może być fizycznie ukarane w szkole?

Nie, stosowanie kar cielesnych w instytucjach oświatowych jest zabronione.

Następujące formy utrzymywania dyscypliny nie są dozwolone (są zabronione):

- wszelkie formy przemocy fizycznej,
- ograniczanie dzieciom dostępu do jedzenia i picia,
- okrutne lub poniżające kary.

KARY FIZYCZNE

Czy mogę stosować kary fizyczne względem własnego dziecka?

Chociaż nie ma obowiązujących przepisów, które wyraźnie zabraniają fizycznego karania dzieci, to karanie przy użyciu klapsa jest coraz mniej akceptowaną formą dyscyplinowania i coraz mniej rodziców ją stosuje. Jeżeli rodzice stosują kary fizyczne w nadmiernym stopniu, mogą im zostać postawione oficjalne zarzuty w sądzie.

Jakie są alternatywne metody pozytywnego motywowania?

Zalecane jest stosowanie alternatywnych metod utrzymywania dyscypliny, np. chwilowej izolacji lub tablicy nagród dla młodszych dzieci.

Więcej informacji i porad dla rodziców można znaleźć w serwisach: www.ispcc.ie lub www.barnardos.ie.

WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI DLA NIELETNICH

Jakie akty prawne zawierają przepisy dotyczące procedur prawnych w odniesieniu do dzieci i nieletnich?

Przepisy prawne obowiązujące w odniesieniu do dzieci, które naruszają prawo są zawarte w Ustawie o Dzieciach z 2001 (Children Act, 2001) znowelizowanej przez wprowadzenie Kodeksu Karnego z 2006 roku (Criminal Justice Act 2006).

Jaka jest granica wieku odpowiedzialności karnej w Irlandii?

Granica wieku odpowiedzialności karnej jest wiek 12 lat. Oznacza to, że dzieci poniżej 12. roku życia nie mogą być formalnie oskarżone o popełnienie przestępstwa. Istnieje jednak wyjątek w przypadku dzieci w wieku lat 10 lub 11, które mogą być oskarżone o popełnienie morderstwa, zabójstwa, gwałtu lub czynnej napaści seksualnej.

Co się stanie, jeżeli prawo złamie dziecko w wieku poniżej 12 roku życia?

Chociaż dzieci poniżej 12 roku życia nie mogą być oskarżone o przestępstwo ani skazane za popełnienie przestępstwa, to policja ma obowiązek doprowadzić do rodziców/opiekunów takie dziecko, które według uznania funkcjonariuszy popełniło przestępstwo. W okolicznościach, gdzie nie jest to możliwe, policja doprowadza dziecko do placówki służby zdrowia w rejonie zamieszkania danego dziecka.

Gdzie mogę uzyskać więcej informacji na temat wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich?

W celu uzyskania dodatkowych informacji na temat wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich należy skontaktować się z irlandzką Służbą ds. Przestępczości Nieletnich (Irish Youth Justice Service) pod numerem (01) 476 8673 lub za pośrednictwem poczty elektronicznej pod adresem iyjs@justice.ie. Można również odwiedzić prowadzony przez tę służbę serwis internetowy www.iyjs.ie.

INFORMACJE NA TEMAT PRZEMOCY DOMOWEJ

PRZEMOC DOMOWA

Co to jest przemoc domowa („domestic abuse“)?

Przemoc domowa oznacza stosowanie fizycznej siły, przemocy emocjonalnej lub groźby stosowania siły fizycznej, w tym przemoc seksualną w bliskich związkach osób dorosłych. Może ona obejmować:

- przemoc emocjonalną,
- niszczenie własności,
- izolowanie od przyjaciół, rodziny i innych, potencjalnych źródeł wsparcia,
- groźby skierowane do innych osób, w tym do dzieci,
- nękanie,
- kontrolowanie dostępu do pieniędzy, rzeczy osobistych, żywności, środków komunikacji i telefonu.

Gdzie mogę uzyskać pomoc w sprawie przemocy domowej?

Numer telefonu do najbliższych instytucji udzielających schronienia i udzielających porad można znaleźć w książce telefonicznej lub w miejscowym katalogu firm.

Można tam również znaleźć szereg numerów telefonów zaufania i numerów telefonów do organizacji udzielających pomocy w przypadkach przemocy domowej.

Co zrobić w nagłym wypadku?

W nagłym wypadku należy skontaktować się z najbliższym posterunkiem policji lub zatelefonować pod numer 999 lub 112 (z telefonu komórkowego).

DARMOWA POMOC PRAWNA

Czy możliwe jest w Irlandii uzyskanie darmowej pomocy prawnej?

Darmowa pomoc prawna świadczona jest przez Centrum Darmowego Doradztwa Prawnego (Free Legal Advice Centre - FLAC) z siedzibą pod adresem 13 Lower Dorset Street, Dublin 1 i serwisem internetowym pod adresem www.flac.ie. Centrum udziela informacji i konsultacji telefonicznie osobom, które potrzebują porad prawnych.

Porady udzielane są od poniedziałku do piątku w godzinach od 9.30 do 13.00 i od 14.00 do 17.00 a numer telefonu to 1890 350 250.

Czy wszyscy są uprawnieni do darmowej pomocy prawnej?

Po darmową pomoc prawną można zgłosić się również do Komisji Pomocy Prawnej (Legal Aid Board).

Otrzymanie darmowej pomocy prawnej zależy od:

- testu merytorycznego (oznacza to, że Twoja sytuacja i sprawa muszą być dostatecznie poważne),
- testu sytuacji materialnej (oznacza to, że sprawdzona zostanie wysokość Twoich dochodów).

Gdzie mogę uzyskać więcej informacji?

Więcej informacji na temat Komisji Pomocy Prawnej można uzyskać dzwoniąc pod numer 1890 615 200 lub pod adresem www.legalaidboard.ie.

PRAWA PRACOWNICZE

Jakie prawa mi przysługują jako pracownikowi zatrudnionemu w Irlandii?

Pracownicy z krajów UE/EOG i Szwajcarii oraz osoby mające w pełni ważne pozwolenia na pracę mają dokładnie takie same prawa pracownicze jak obywatele Irlandii.

Jak rozwiązane są kwestie związane z dyskryminacją?

Dyskryminacja pracowników na tle wieku, płci, stanu cywilnego, statusu rodzinnego, rasy, przekonań religijnych, orientacji seksualnej, niepełnosprawności, przynależności do społeczności Travellers jest zabroniona na podstawie Ustaw o Równości Zatrudnienia z 1998 i 2004 roku (Employment Equality Acts 1998 and 2004).

Wymieniony zakaz dyskryminacji dotyczy:

- dyskryminacji bezpośredniej i pośredniej,
- dyskryminacji w dostępie do zatrudnienia, warunków zatrudnienia, awansu, szkoleń i w przydzielaniu stanowisk.

URLOP WYCHOWAWCZY

Co to jest urlop wychowawczy („parental leave“)?

Osoby, które są zatrudnione nieprzerwanie co najmniej przez okres jednego roku i które są rodzicami (biologicznymi lub adopcyjnymi), mają prawo do bezpłatnego urlopu (przysługującego na każde dziecko) o długości maksymalnie 14 tygodni, przeznaczonego na opiekę nad dziećmi, których wiek nie przekracza 8 roku życia. W przypadku dziecka z niepełnosprawnością urlop ten przysługuje do 16 roku życia dziecka.

Czy będąc na urlopie wychowawczym dostaję wynagrodzenie?

Nie przysługują Ci żadne płatności od pracodawcy, ani z tytułu świadczeń socjalnych czy zasiłku macierzyńskiego/adopcyjnego. Korzystanie z urlopu wychowawczego nie ma wpływu na żadne inne prawa pracownicze.

Kiedy powinienem powiadomić mojego pracodawcę, że wybieram się na urlop wychowawczy?

Pracodawcę należy powiadomić co najmniej 6 tygodni przed planowaną datą rozpoczęcia urlopu wychowawczego. Wskazane jest uprzedzić pracodawcę tak wcześnie, jak to tylko możliwe.

URLOP OJCOWSKI

Przepisy prawa irlandzkiego nie przewidują możliwości korzystania z urlopu ojcowskiego. Niektórym ojcom może być przyznany krótki urlop zaraz po narodzinach dziecka, ale uzależnione jest to od decyzji pracodawcy. Ojcowie, jeżeli chcą, mogą skorzystać z urlopu wychowawczego po narodzeniu dziecka lub w celu opieki nad dzieckiem do 8 roku życia.

URLOP MACIERZYŃSKI

Co to jest urlop macierzyński („maternity leave“)?

Urlop macierzyński to czas wolny od pracy przyznawany kobietom w ciąży tuż przed porodem i przez pewien okres po porodzie.

Jak długi jest urlop macierzyński?

Ciężarnej pracownicy przysługuje urlop macierzyński na okres co najmniej 26 tygodni bez względu na okres zatrudnienia u danego pracodawcy i tygodniowy wymiar godzin pracy.

Pracownikom przysługuje prawo do dodatkowego bezpłatnego urlopu macierzyńskiego o długości 4 tygodni.

Kiedy mogę skorzystać z urlopu macierzyńskiego?

Należy wykorzystać co najmniej dwa tygodnie przed końcem tygodnia z przewidywaną datą porodu i co najmniej 4 tygodnie po porodzie.

Czy będąc na urlopie wychowawczym dostaję wynagrodzenie?

Pracodawcy nie mają obowiązku wypłacania wynagrodzenia pracownikom korzystającym z urlopu macierzyńskiego, ale pracownikom takim może przysługiwać zasiłek macierzyński w zależności od długości okresu zatrudnienia w Irlandii.

W jaki sposób mam powiadomić pracodawcę, że muszę skorzystać z urlopu macierzyńskiego?

Pracownica musi powiadomić swojego pracodawcę i przedstawić zaświadczenie lekarskie potwierdzające ciążę i przewidywaną datę porodu. Zawiadomienie takie należy złożyć co najmniej 4 tygodnie przed rozpoczęciem urlopu macierzyńskiego i należy je złożyć na piśmie.

Co stanie się z moim stanowiskiem pracy?

Pracownicy przysługują prawo do powrotu do niezmienionych warunków pracy po zakończeniu urlopu macierzyńskiego:

- ten sam pracodawca,
- to samo stanowisko pracy, co tuż przed rozpoczęciem urlopu macierzyńskiego,
- te same warunki zatrudnienia i ta sama umowa.

PRZYDATNE DANE KONTAKTOWE

Niżej wymienione organizacje mogą udzielić bardziej szczegółowych informacji na temat praw dziecka.

Rzecznik Praw Dziecka (Ombudsman for Children)

Adres: Millennium House
Millennium House
52-56, Great Strand St.
Dublin 1
Telefon: 1890 654 654
Email: oco@oco.ie
Strona internetowa: www.oco.ie

Liga Praw Dziecka (Children's Rights Alliance)

Adres: 4, Upper Mount St.
Dublin 2
Telefon: (01) 662 9400
email: info@childrensrights.ie
Strona internetowa: www@childrensrights.ie

Kancelaria Ministra ds. Dzieci i Młodzieży (Minister for Children and Youth Affairs)

Adres: Hawkins House
Dublin 2
Telefon: (01) 635 4000
Email: omc@health.gov.ie
Strona internetowa: www.omc.gov.ie

Niżej wymienione organizacje udzielają przydatnych informacji oraz pomocy w kwestiach związanych z przemocą domową

Women's Aid (organizacja udzielająca pomocy kobietom)

Adres: Everton House
47, Old Cabra Road
Dublin 7
Telefon: 1800 341 900
Email: helpline@womensaid.ie
Strona internetowa: www.womensaid.ie

MOVE Irlandia (dla stosujących przemoc mężczyzn potrzebujących pomocy, aby przestać)

Adres: Carmichael Centre
North Brunswick St.
Dublin 7
Telefon: (01) 872 4357
Email: moveireland@eircom.net
Strona internetowa: www.moveireland.ie

TERENOWE ODDZIAŁY „MOVE”

MOVE Athlone Telefon:(045) 521220
MOVE Castlebar Telefon:(094) 9021511
MOVE Cork Telefon:(086) 0691834
MOVE Dublin Telefon:(01) 8724357
MOVE Galway Telefon:(091) 536400
MOVE Kildare Telefon:(090) 6472174
MOVE Limerick Telefon:(065) 6848689
MOVE Nth Tipperary Telefon:(067) 31800
MOVE Wexford Telefon:(053) 4207
MOVE Wicklow Telefon:(086) 8217253

Donegal Domestic Violence Service (służba pomocy ds. przemocy domowej)

Telefon zaufania: (074) 26267

Centrum Darmowej Pomocy Prawnej (Free Legal Aid Centre)

Adres: 13, Lower Dorset St.
Dublin 1
Telefon: 1890 350 250
Strona internetowa: www.flac.ie

Komisja Pomocy Prawnej (Legal Aid Board)

Adres: Quay St
Cahirciveen
Co. Kerry
Telefon: 1890 615 200
Email: info@legalaidboard.ie
Strona internetowa: www.legalaidboard.ie

Komisja Pomocy Prawnej (Legal Aid Board) - Dublin

Adres: 47, Upper Mount St
Dublin 2
Telefon: (01) 644 1900

Niżej wymienione organizacje mogą udzielić bardziej szczegółowych informacji na temat praw pracowniczych.

Ministerstwo Przedsiębiorczości, Handlu i Zatrudnienia (Department of Enterprise, Trade and Employment)

Adres: 23, Kildare St
Dublin 2
Telefon: 1890 220 222
Email: info@entemp.ie
Strona internetowa: www.entemp.ie

Informacje dla pracowników z UE/EOG i innych krajów
www.entemp.ie/sitemap/internationalworkers.htm

Irlandzkie Centrum ds. Praw Emigrantów (Migrant Rights Centre Ireland - MRCI)

Adres: 55, Parnell Square West
Dublin 1
Telefon: (01) 889 7570
Email: info@mrci.ie
Strona internetowa: www.mrci.ie

MRCI wydało broszurę zatytułowaną „Poznaj swoje prawa”. Została ona przetłumaczona na 6 języków i można ją pobrać ze strony internetowej MRCI lub zamówić telefonicznie.

Rada Informacji Obywatelskiej (Citizen's Information Board)

Adres: Ground Floor
Georges Quay House
43, Townsend Street
Dublin 2
Telefon: (01) 605 9000
Strona internetowa: www.citizensinformation.ie

Informacje na temat praw pracowniczych znajdują się w dziale:
www.citizensinformation.ie/categories/employment

Krajowa Inspekcja Pracy (National Employment Rights Authority)

Telefon: 1890 80 80 90
Email: info@employmentrights.ie
Strona internetowa: www.employmentrights.ie

KLUCZOWE SŁOWA

Lekarz ogólny
Pielęgniarka
Szpital
Centrum zdrowia
Karty medyczne

PODSTAWOWE FAKTY

Health Service Executive (HSE) odpowiada za zapewnienie opieki zdrowotnej osobom mieszkającym w Irlandii.

W Irlandii każdy ma prawo do opieki zdrowotnej, jednak nie każdy ma dostęp do bezpłatnej lub publicznej opieki zdrowotnej.

Dostęp ten zależy od „miejsca zamieszkania” i „środków”.

Osoba mieszkająca w Irlandii przez co najmniej rok jest uważana za „zwykłego mieszkańca” i mieści się w jednej z dwóch kategorii:

- Osoby z kartami medycznymi
- Osoby bez kart medycznych

W nagłych przypadkach proszę zadzwonić na numer ratunkowy 999 lub 112 z telefonu komórkowego.

Można wykrećć numer 999 z obu telefonów, jednak numer 112 można wykrećć nawet, jeśli klawiatura telefonu jest zablokowana.

OPIEKA ZDROWOTNA

Kto kwalifikuje się do opieki zdrowotnej w Irlandii?

Jeśli jesteś w Irlandii „zwykłym mieszkańcem”, masz prawo do szeregu usług medycznych, które są nieodpłatne lub finansowane przez Rząd.

Co oznacza „zwykły mieszkaniec” ('ordinarily resident')?

Termin zwykły mieszkaniec oznacza, że osoba ta mieszkała w Irlandii przez rok i planuje nadal tam mieszkać.

Jeśli mieszkałem w Irlandii przez okres krótszy niż rok, to czy mam prawo do opieki zdrowotnej?

Osoby, które nie mieszkały w Irlandii co najmniej roku, muszą udowodnić HSE, że zamierzają tam pozostać, aby uzyskać uprawnienia do usług opieki zdrowotnej. Osoby będące na ich utrzymaniu także mają obowiązek skontaktować się z HSE, aby potwierdzić swoje prawa.

Czy jeśli jestem chory, to mam iść do szpitala?

Nie, do szpitala należy się udać tylko w nagłym przypadku. Jeśli nie jest to zbyt poważne, należy najpierw udać się do lekarza ogólnego.

LEKARZ OGÓLNY

Co oznacza termin lekarz ogólny (GP)?

Lekarz ogólny (ang. General Practitioner, GP) jest to oficjalny termin stosowany w Irlandii w odniesieniu do lekarza, który świadczy usługi na rzecz ludzi w swoim gabinecie lub w ich domach.

Co to jest lekarz rodzinny (family doctor)?

Lekarz rodzinny to po prostu inna nazwa lekarza ogólnego.

Czy wizyta u lekarza ogólnego jest bezpłatna?

Nie, o ile dana osoba nie posiada Kartę Medyczną (Medical Card) lub Kartę wizyt u lekarza ogólnego, (GP Visit Card) wizyty u lekarza ogólnego są płatne.

POSIADACZE KART MEDYCZNYCH

Co to jest karta medyczna (medical card)?

Karta medyczna jest to karta wydawana przez Health Service Executive (HSE), która uprawnia do nieodpłatnego korzystania z pewnych usług zdrowotnych.

Kto może dostać kartę medyczną?

Karty medyczne są sprawdzane pod kątem środków – nie każdy jest do nich uprawniony.

Osobom ubiegającym się o azyl oraz uchodźcom przyznawane są karty medyczne na czas trwania procesu przyznawania azylu.

Po uzyskaniu zezwolenia na pozostanie w kraju osoby ubiegające się o azyl nadal kwalifikują się do kart medycznych, o ile zarobki nie są za wysokie.

Pracownicy migrujący kwalifikują się do kart medycznych do momentu, gdy nie przekroczą progu zarobków ustalonego dla kart medycznych, oraz gdy potrafią udowodnić, że będą zwykłymi mieszkańcami Irlandii przez okres 12 miesięcy.

Czy kwalifikuję się na kartę medyczną?

Najprostszym sposobem, by dowiedzieć się, czy dana osoba się kwalifikuje, jest skorzystanie z kalkulatora na stronie www.medicalcard.ie lub wizyta w lokalnym centrum zdrowia.

Jeśli masz ponad 70 lat i jesteś zwykłym mieszkańcem Irlandii, masz automatycznie prawo do karty medycznej i nie podlegasz kontroli środków.

Jeśli się kwalifikujesz, to twoje dziecko (do wieku 16 lat) jest także objęte kartą.

W jaki sposób mogę złożyć wniosek o kartę medyczną?

Odbierz formularz MC1 i listę lekarzy, którzy biorą udział w programie, z lokalnego centrum zdrowia lub biura opieki społecznej.

Formularz można także pobrać pod tym adresem:

www.hse.ie/eng/Find_a_Service/entitlements/Medical_Cards/Forms_and_Guidelines.html

Jakie usługi mi przysługują, jeśli posiadam kartę medyczną?

- Usługi lekarza ogólnego
- Lekarstwa na receptę
- Usługi dentystyczne
- Usługi okulistyczne
- Usługi lekarza usznego
- Usługi opieki nad matką i dzieckiem

KARTA WIZYT U LEKARZA OGÓLNEGO

Co to jest karta wizyt u lekarza ogólnego (GP visit card)?

Karta wizyt u lekarza ogólnego jest dla osób, które nie kwalifikują się do karty medycznej, ale spełniają wytyczne w zakresie zarobków.

W jaki sposób mogę złożyć wniosek o kartę wizyt u lekarza ogólnego?

Formularz wniosku o kartę wizyt u lekarza ogólnego jest taki sam jak dla karty medycznej.

OSOBY NIE POSIADAJĄCE KARTY MEDYCZNEJ

Jeśli nie mam karty medycznej, to czy nadal mogę uzyskać bezpłatne usługi zdrowotne?

Jeśli nie przysługuje ci karta medyczna a jesteś „zwykłym mieszkańcem”, masz prawo do nieodpłatnych usług w szpitalu publicznym, jednak możliwe, że będziesz musiał uiścić opłaty za leczenie szpitalne i ambulatoryjne.

Wizyty u lekarza ogólnego będą nadal płatne.

Jakie inne usługi są dostępne?

Niektóre usługi zdrowotne są dostępne dla wszystkich niezależnie od tego, czy posiadają oni kartę medyczną czy nie:

- Osoby cierpiące na pewne choroby mogą kwalifikować się do bezpłatnych lekarstw na receptę niezależnie od ich statusu w zakresie karty medycznej
- Dziecięce usługi zdrowotne są dostępne dla wszystkich dzieci
- Promocja zdrowia jest skierowana do wszystkich.

Jak wygląda schemat płatności za lekarstwa?

W ramach tego schematu osoba lub rodzina nie musi płacić więcej niż 90 Euro na miesiąc za zatwierdzone leki na receptę.

Jest to skierowane do osób, które nie posiadają kart medycznych i zwykle muszą płacić za wszystkie leki.

OPIEKA SZPITALNA

Czy mogę uzyskać nieodpłatną opiekę szpitalną?

Każda osoba, która zamieszkuje Republikę Irlandii, ma prawo do nieodpłatnej opieki szpitalnej w ramach miejsc w szpitalach publicznych. Jednakże, mogą tu wystąpić pewne opłaty szpitalne, np. opłata za leczenie szpitalne/ ambulatoryjne (patrz: strona niżej). Masz także prawo do nieodpłatnego leczenia ambulatoryjnego.

Czy istnieją różne rodzaje szpitali?

Obecnie w Irlandii są trzy różne rodzaje szpitali:

- Szpitale Health Service Executive
- Nieodpłatne szpitale publiczne
- Szpitale prywatne

Ogólnie rzecz biorąc, zarówno szpitale Health Service Executive jak i nieodpłatne szpitale publiczne są łącznie określane mianem szpitali publicznych.

Czym zajmują się szpitale w Irlandii?

Szpitale w Irlandii zajmują się diagnozą, leczeniem i opieką nad chorymi i/lub rannymi pacjentami.

Czy mogę udać się do szpitala zamiast do lekarza ogólnego?

O ile nie jest to nagły przypadek, należy najpierw udać się do lekarza ogólnego. Zwykle należy uzyskać skierowanie od lekarza ogólnego, aby skorzystać z usług w szpitalu publicznym (z wyjątkiem wypadków i usług ratunkowych).

Większość szpitali publicznych i prywatnych posiada oddziały pogotowia. Można udać się na pogotowie bez skierowania od lekarza ogólnego, ale zostanie naliczona opłata.

OPŁATY SZPITALNE

Jakie opłaty muszą uiszczać w szpitalu?

Każdy „zwykły mieszkaniec” Irlandii ma prawo do bezpłatnej opieki szpitalnej. Jednakże, mogą być wymagane pewne opłaty.

Opłata za leczenie szpitalne:	66 Euro/dzień
Opłata za leczenie ambulatoryjne:	66 Euro/dzień
Opłata za usługi pogotowia:	66 Euro/dzień

Uwaga: Maksymalna opłata odnosi się do 10 dni na rok.

Kto nie musi uiszczać opłat szpitalnych?

Posiadacze kart medycznych, kobiety w ciąży, dzieci (do wieku 6 tygodni) lub dzieci z chorobami przewlekłymi nie muszą uiszczać tych opłat. Pacjenci ze skierowaniem od lekarza ogólnego nie muszą uiszczać opłat za leczenie ambulatoryjne.

Jakie są opłaty w przypadku szpitali prywatnych?

Opłaty w szpitalach prywatnych są różne i zależą od rodzaju szpitala i jego lokalizacji.

Opłaty w 2008r. wynoszą:

	Prywatny	Półprywatny	Opieka dzienna
Regionalny:	758 Euro	594 Euro	546 Euro
Krajowy:	506 Euro	407 Euro	362 Euro
Okręgowy:	217 Euro	185 Euro	161 Euro

Gdzie mogę znaleźć dane na temat mojego lokalnego szpitala?

W Irlandii jest 51 szpitali publicznych. Pełna lista szpitali znajduje się na stronie:

www.hse.ie/portal/eng/Find_a_Service/Hospitals/

PLANOWANIE RODZINY

Gdzie mogę uzyskać porady na temat planowania rodziny w Irlandii?

Health Service Executive (HSE) ma obowiązek zapewnić pełne i obiektywne usługi w zakresie planowania rodziny.

Zwykle usługi w zakresie planowania rodziny są świadczone przez lekarzy ogólnych, szpitale i organizacje wolontariatu i obejmują informacje, porady i wystawianie recept na środki antykoncepcyjne.

Czy w Irlandii mogę skorzystać z leczenia bezpłodności?

Leczenie bezpłodności jest zwykle dostępne tylko u prywatnych specjalistów.

Doradztwo w zakresie ciąży można uzyskać w wielu instytucjach wolontariatu i u własnego lekarza ogólnego.

Co mam zrobić w przypadku niechcianej ciąży?

„Crisis Pregnancy Agency” (Agencja „Cięża w Kryzysie”) została założona w roku 2001 i zajmuje się rosnącą liczbą niechcianych ciąż. Udziela ona porad i informacji w przypadku niechcianej ciąży.

Czy w Irlandii mogę dokonać aborcji?

W Irlandii aborcja jest nielegalna z wyjątkiem szczególnych przypadków – głównie w sytuacji, gdy występuje zagrożenie dla życia matki. (Legalny jest jednak wyjazd do innego kraju w celu zrobienia aborcji).

USŁUGI W ZAKRESIE OPIEKI NAD MATKĄ I DZIECKIEM

USŁUGI W ZAKRESIE OPIEKI NAD MATKĄ

Do jakich usług mam dostęp będąc w ciąży?

Jeśli jesteś w ciąży, masz prawo do opieki wybranego przez siebie lekarza ogólnego i szpitalnego położnika. Aby uzyskać taką opiekę, nie potrzebujesz karty medycznej.

Co obejmuje opieka nad matką?

Usługi obejmują co najmniej 7 wizyt u lekarza ogólnego i/lub szpitalnego położnika przed narodzinami, a także dwa badania po narodzinach: jedno dla dziecka w dwa tygodnie po narodzinach i jedno dla matki i dziecka po 6 tygodniach.

Czy muszę płacić za opiekę nad matką?

W trakcie ciąży masz prawo do bezpłatnej opieki szpitalnej i ambulatoryjnej w szpitalu – nie zostaną tu naliczone żadne opłaty szpitalne.

USŁUGI W ZAKRESIE OPIEKI NAD DZIECKIEM

Czy mojemu dziecku będzie przysługiwać bezpłatna opieka zdrowotna?

To, czy twojemu dziecku przysługuje bezpłatna opieka zdrowotna, zależy od tego, czy posiadasz kartę medyczną (z wyjątkiem usług opisanych na stronie 58).

Jakie usługi otrzyma moje dziecko?

Jeśli dziecko urodzi się w szpitalu, zwykle jest ono badane pod kątem zaburzeń metabolizmu. Zgoda rodzica nie jest wymagana.

Czy moje dziecko będzie szczepione?

Po urodzinach (lub w pierwszym miesiącu życia) zaleca się podanie dziecku szczepionki BCG, która chroni twoje dziecko przed gruźlicą. Lekarz poda dziecku tę szczepionkę w szpitalu, w którym się urodziło, albo w przychodni HSE.

Kiedy podaje się kolejne szczepionki?

Inne szczepionki podaje się dziecku w ciągu pierwszych 12 do 15 miesięcy po urodzeniu. Są one zapewniane bezpłatnie przez twojego lekarza ogólnego; na adres, który podałeś po urodzeniu dziecka, otrzymasz pismo od HSE z powiadomieniem, kiedy masz się po nie zgłosić.

- Gdy dziecko będzie miało 2, 4 i 6 miesięcy, otrzyma szczepionkę tzw. „5 w 1”, która będzie je chronić przed 5 chorobami: błonica, tężec, krztusiec, Haemophilus Influenza typu B (Hib) i polio. Otrzyma także szczepionkę przeciwko zapaleniu opon mózgowych typu C.
- W wieku 12 do 15 miesięcy dziecko otrzyma tzw. szczepionkę MMR. Ta szczepionka chroni dziecko przed kolejnymi 3 chorobami (odra, świnka i różyczka). W tym samym czasie otrzyma również szczepienie przypominające na Hib.

Dlaczego moje dziecko dostaje szczepionki?

Dziecko otrzymuje szczepionki, ponieważ każda z chorób może je zabić z uwagą na to, że jest ono słabsze niż dorośli.

Jakie szczepionki otrzyma dziecko w wieku szkolnym?

Większość dzieci jest szczepiona w wieku niemowlęcym, ale dostępne są także dodatkowe bezpłatne szczepionki dla dzieci w wieku szkolnym.

- Gdy dziecko ma 4 do 5 lat, otrzyma szczepionkę przypominającą „4 w 1” (która chroni przed błonicą, tężcem, krztuścem, Hib i polio) oraz drugą dawkę szczepionki MMR (odra, świnka i różyczka) w swojej szkole podstawowej. Jeśli dziecko ominie szczepionka w szkole, wówczas HSE zorganizuje wizytę dla dziecka w przychodni lub poprosi, abyś przyszedł z dzieckiem do lekarza ogólnego.
- W 5-tej lub 6-tej klasie lekarz może zlecić szczepionkę BCG i drugą dawkę szczepionki MMR dla dzieci, które jeszcze tych szczepień nie miały. Odnosi się to w szczególności do dzieci, które urodziły się w innych krajach.
- W wieku 11 do 14 lat dziecko otrzyma w szkole kolejne szczepienia przeciwko tężcowi i błonicy. Jest to uwzględnione w nowym programie.

AKTY URODZENIA

Jakiego aktu urodzenia potrzebuję dla mojego dziecka?

Są 2 formularze aktu urodzenia: skrócony i pełny. Skrócony akt urodzenia jest wykorzystywany, na przykład, przy zapisywaniu dziecka do szkoły. Dla celów prawnych i innych potrzebny jest pełny akt urodzenia.

Ile kosztuje akt urodzenia?

Pełny akt urodzenia kosztuje 10 Euro i jest dostępny w Civil Registration Office (Biurze Ewidencji Ludności).

DZIECIĘCE USŁUGI ZDROWOTNE I SZKOLNE USŁUGI ZDROWOTNE

Czy moje dziecko otrzyma jakiegokolwiek inne usługi zdrowotne?

Zasadniczo dzieci mają te same prawa, co ich rodzice. Oznacza to, że jeśli rodzicom przysługują bezpłatne usługi, to dzieciom też.

Jednakże dzieciom przysługują także prawa w ramach szkolnych usług zdrowotnych, usług opieki nad dzieckiem oraz szczepień.

SZKOLNE USŁUGI ZDROWOTNE

Jakie usługi zdrowotne dziecko otrzymuje w szkole?

Health Service Executive organizuje program badań szkolnych oraz program szczepień w szkole dla dzieci, które uczęszczają do publicznych szkół podstawowych.

Kto wykonuje szkolne usługi zdrowotne?

Badania zdrowotne w szkołach są przeprowadzane przez pielęgniarki leczenia publicznego oraz urzędników medycznych dla danego obszaru.

Gdzie odbywają się badania?

Badania odbywają się w szkołach, a rodzice zostaną o nich powiadomieni; jeśli chcą, mogą być oni obecni przy badaniu dziecka.

Co obejmują badania?

Badane są słuch i wzrok dzieci, a na życzenie rodzica lub, gdy pielęgniarka leczenia publicznego lub urzędnik medyczny uzna to za konieczne, można przeprowadzić ogólne badanie fizyczne.

Co się dzieje, jeśli wykryją jakieś problemy?

Problemy, które zostaną wykryte podczas badania zdrowia, są leczone nieodpłatnie, jeśli dziecko pójdzie do szpitala jako pacjent publiczny na oddziale ambulatoryjnym szpitala.

Dalsze leczenie, które jest wymagane po pierwszym skierowaniu, jest nieodpłatne dla pacjentów publicznych.

ROZWÓJ DZIECKA

Co oznacza rozwój dziecka?

Rozwój dziecka – z niemowlęcia do dziecka w wieku poniemowlęcym, z dziecka do nastolatka, z nastolatka do dorosłego – przebiega zwykle według ustalonego schematu.

Czasami zdarza się, że ten schemat rozwoju się opóźnia. Opóźnienie może być łagodne lub poważne.

Co robić w przypadku obaw o rozwój dziecka?

Jeśli masz obawy o swoje dziecko, możesz je omówić ze swoim lekarzem ogólnym lub pielęgniarką.

NADZÓR

Większość rodziców musi spędzać trochę czasu z dala od swoich dzieci na dłuższe okresy czasu jak wyjście do pracy lub krótsze jak zajęcia towarzyskie.

Opieka nad dzieckiem może być trudna, a czasem może też być kosztowna.

Dzieci ufają, że dorośli będą ich bronić, a rodzice odpowiadają za to, by dzieci były szczęśliwe i zadbane.

Nie ma ustalonego wieku, w którym można dziecko zostawić samo w domu. Zależy to od tego, czy dziecko jest wystarczająco dojrzałe, aby sobie z tym poradzić. Dzieci dojrzewają w różnym wieku, jednak poniżej znajduje się ogólny przewodnik po tym, kiedy dziecko może zostać w domu samo.

Czy mogę zostawić niemowlaka samego w domu?

Nigdy nie wolno zostawiać niemowlaka samego w domu – nawet na kilka minut.

Czy mogę zostawić małe dziecko samo w domu?

Nie powinno się zostawiać małych dzieci samych w domu – nawet na krótko. Godzina bez ciebie lub innego dorosłego może wywołać poczucie samotności i stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa.

Czy mogę zostawić starsze dziecko samo w domu?

Dzieci w wieku poniżej 14 lat nie powinno się zostawiać samych w domu na dłużej niż bardzo krótki okres czasu.

Czy mogę zostawić nastolatka samego w domu?

Nastolatków w wieku ponad 16 lat można zostawić samych w domu.

W jakim wieku powinna być moja opiekunka do dziecka?

Jeśli musisz korzystać z usług opiekunki, zawsze upewnij się, że ma ona ponad 16 lat, i poproś o 2 referencje, żeby sprawdzić, czy jest ona wystarczająco odpowiedzialna, aby ją zostawić z twoimi dziećmi.

OCHRONA DZIECKA

Co robić, gdy mam obawy o dobro dziecka?

- Jeśli masz podejrzenia co do emocjonalnego, fizycznego lub seksualnego znęcania się lub zaniedbywania dziecka, możesz:
- skontaktować się z pracownikiem opieki społecznej HSE (poniedziałek – piątek od 9.00 do 17.00) w lokalnym centrum zdrowia.
- Poza tymi godzinami w przypadku bezpośredniej obawy można skontaktować się z lokalnym posterunkiem Garda lub zadzwonić na numer telefonu: 999 lub 112 (dla telefonów komórkowych).

OBREZANIE MĘŻCZYŹN I KOBIEŃ

Czy mogę obrzezać syna?

Obreżanie mężczyzn nie jest rutynowo wykonywane dla osób rodzaju męskiego urodzonych w Irlandii. Jednakże wiele osób ze społeczności żydowskich, islamskich i afrykańskich pragnie, by obrzezano ich męskich potomków.

Obreżanie mężczyzn nie jest w Irlandii nielegalne, ale musi ono zostać wykonane przez wyszkolonego lekarza.

Jeśli chciałbyś obrzezać swoich męskich potomków, ważne jest, abyś zwrócił się o poradę do swojego lekarza ogólnego, który będzie w stanie skierować cię do punktu usług medycznych przeprowadzających zabieg obrzezania.

Twój lekarz może udzielić ci porad na temat:

- Rutynowego obrzezania męskich niemowląt, które nie jest zabiegiem zalecanym.
- etycznych zagadnień związanych z prawami niemowląt i dziecka.
- ryzyka komplikacji i potencjalnych szkód.

Lekarz może rozważyć twoją prośbę, jeśli jest ona kierowana aspektami religijnymi lub kulturalnymi.

Czy mogę obrzezać moją córkę?

Obreżanie kobiet nie jest w Irlandii przyjętą praktyką, a każdy, kto wykona taki zabieg lub zorganizuje obrzezanie żeńskiego potomka w Irlandii, będzie ścigany.

USŁUGI OPIEKI SPOŁECZNEJ

Dla rodziców, którzy spełniają Warunek Okresu Zamieszkania (ang. Habitual Residency Condition), istnieją usługi opieki społecznej, do których prawo ma każdy rodzic.

WARUNEK OKRESU ZAMIESZKANIA

Co to jest warunek okresu zamieszkania?

Warunek Okresu Zamieszkania (ang. Habitual Residency Condition, HRC) jest to warunek, który należy spełnić, aby zakwalifikować się do pewnych świadczeń pomocowych z opieki społecznej oraz do zasiłku na dziecko. Warunek ten obowiązuje od 1 maja 2004r. i dotyczy wszystkich wnioskujących niezależnie od nich narodowości.

Jak mam udowodnić, że rzeczywiście jestem „okresowo zamieszkały”?

„Okresowe zamieszkanie” oznacza, że posiadasz potwierdzone bliskie powiązania z Irlandią lub innymi częściami Common Travel Area (Wspólna Strefa Podróżowania – Wielka Brytania i Wyspy Normandzkie).

Przykładowo, jeśli dana osoba mieszkała w Irlandii czy w innej części Wspólnej Strefy Podróżowania przez całe życie, najpewniej spełni Warunek Okresu Zamieszkania.

Jest prawdopodobne, że spełnisz Warunek Okresu Zamieszkania, jeśli:

- spędzisz całe życie we Wspólnej Strefie Podróżowania, lub
- mieszkałeś we Wspólnej Strefie Podróżowania przez ostatnie 2 lata lub więcej, pracowałeś we Wspólnej Strefie Podróżowania oraz mieszkasz obecnie w Republice Irlandii, lub
- mieszkałeś w innych częściach Wspólnej Strefy Zamieszkania przez 2 lata lub więcej, a później przenosisz się do Republiki Irlandii i zamierzasz zamieszkać tam na stałe.

ŚWIADCZENIA AUTOMATYCZNIE DOSTĘPNE DLA OSÓB SPEŁNIAJĄCYCH WARUNEK OKRESU ZAMIESZKANIA

ZASIŁEK NA DZIECKO

Co to jest zasiłek na dziecko (child benefit)?

Zasiłek na dziecko jest to miesięczne świadczenie dla każdego kwalifikującego się dziecka, które normalnie z tobą mieszka i jest przez ciebie utrzymywane. Kwalifikujące się dziecko to:

- Dziecko w wieku poniżej 16 lat lub
- Dziecko w wieku 16, 17 lub 18 lat, które:
 - uczęszcza do szkoły, lub
 - uczęszcza na kursy FÁS Youthreach, lub
 - jest upośledzone fizycznie lub psychicznie i jest od ciebie uzależnione.

Kiedy zasiłek na dziecko przestaje być wypłacany?

Zasiłek na dziecko przestaje być wypłacany, gdy dziecko osiągnie wiek 16 lub 19 lat (jeśli uczęszcza do szkoły).

Kiedy mam się ubiegać o zasiłek na dziecko?

O zasiłek na dziecko należy się ubiegać w okresie 6 miesięcy od:

- miesiąca, w którym urodziło się dziecko, lub
- miesiąca, w którym dziecko zostało członkiem rodziny, lub
- miesiąca, w którym rodzina przyjechała do Republiki Irlandii, żeby tu zamieszkać.

Kiedy otrzymuję zasiłek na dziecko?

Zasiłek na dziecko możesz otrzymać pierwszego dnia miesiąca po tym, jak dziecko się urodzi, stanie się członkiem rodziny lub rodzina zaczęła mieszkać w Republice Irlandii.

DODATEK NA OPIEKĘ NAD MAŁYM DZIECKIEM

Co to jest dodatek na opiekę nad małym dzieckiem?

Dodatek na opiekę nad małym dzieckiem ma na celu pomóc rodzicom dzieci w wieku poniżej 6 lat w spełnianiu ich potrzeb w zakresie opieki nad dzieckiem.

Ile pieniędzy otrzymam?

Jest to bezpośrednie, nieopodatkowane świadczenie wypłacane co trzy miesiące dla każdego dziecka w wieku poniżej 6 lat, któremu przysługuje zasiłek na dziecko. Świadczenie wynosi 275 Euro na kwartał (1.100 Euro na rok) dla każdego kwalifikującego się dziecka.

W jaki sposób otrzymam świadczenie?

Świadczenia będą wypłacane tak samo, jak zasiłek na dziecko.

PRZYDATNE DANE KONTAKTOWE I DALSZE INFORMACJE

Departament Zdrowia i Dziecka

Adres: Hawkins House
Hawkins Street
Dublin 2
Nr tel.: (01) 6354000
Strona internetowa: www.dohc.ie

Health Service Executive

Adres: Oak House
Millennium Park
Naas
Co. Kildare
Nr tel.: (1850) 241850
Email: info@hse.ie
Strona internetowa: www.hse.ie

Departament Spraw Społecznych i Rodzinnych

Adres: Áras Mhic Dhiarmada
Store Street
Dublin 1
Nr tel.: (1890) 66 22 44
Strona internetowa: www.welfare.ie

Komisja Zdrowia Psychicznego

Adres: St. Martin's House
Waterloo Road
Dublin 4
Nr tel.: (01) 6362400
Strona internetowa: www.mhirl.ie

Organizacja Mental Health Ireland

Adres: Mensana House
6, Adelaide St
Dun Laoghaire
Co. Dublin
Nr tel.: (01) 2841166
Strona internetowa: www.mentalhealthireland.ie

Psychological Society of Ireland (Irlandzkie Stowarzyszenie Psychologiczne)

Adres: CX House,
2A Corn Exchange Place
Dublin 2
Nr tel.: (01) 4749160
Email: info@psihq.ie
Strona internetowa: www.psihq.ie

National Counselling Service (Krajowe Usługi Doradztwa)

Nr tel.: (1800) 235 235
Strona internetowa: www.hse-ncs.ie/en

Dane lokalnego, bezpłatnego numeru telefonu do Krajowych Usług Doradztwa HSE

Obszar	Bezpłatny telefon
North Dublin	1800 234 110
South Dublin/Dun Laoghaire/ East Wicklow	1800 234 111
Dublin City Centre/South West Kildare/ West Wicklow	1800 234 112
Midlands	1800 234 113
West	1800 234 114
Mid-West	1800 234 115
Kerry & Cork	1800 234 116
North East	1800 234 117
South East	1800 234 118
North West	

Crisis Pregnancy Agency (Agencja „Cięża w Kryzysie”)

Adres: 4th Floor,
89-94 Capel St
Dublin 1
Nr tel.: (01) 8146292
Email: info@crisispregnancy.ie
Strona internetowa: www.crisispregnancy.ie

BIURA KART MEDYCZNYCH HSE

Biuro	TELEPHONE
Dublin South City	(01) 6486500 lub (01) 6486599
Dublin South East	(01) 2680313 lub (01) 2680311
Dublin South West	(01) 4154715 lub (01) 4154731
Dublin West	(01) 6206462
Dun Laoghaire	(01) 2365216 lub (01) 2365217
Kildare/West Wicklow	(045) 876001
East Wicklow	(0404) 68400
Laos/Offaly	(044) 9384448 lub (044) 9384437
Longford/Westmeath	(044) 9384448 lub (044) 9384437
Cavan/Monaghan	(049) 4377114 lub (049) 4377115
Drogheda	(041) 9800494 lub (041) 9801085
Louth	(042) 9381240 lub (042) 9385448
Meath	(046) 9078833 lub (046) 9078893
Galway	(091) 546207
Mayo	(094) 9022333
Roscommon	(0906) 637509 lub (0906) 637510
Donegal	(074) 9189006 lub (074) 9131391
Sligo/Leitrim and West Cavan	(071) 9155141 lub (071) 9620308
Clare	(065) 6868075
East Limerick/North Tipperary	(067) 46600
Limerick	(061) 483703 lub (061) 483756
Carlow	(059) 913654 lub (059) 9136539
Kilkenny	(056) 7784733 lub (056) 7784619
South Tipperary	(052) 77249 lub (052) 77250
Waterford	(051) 842800
Wexford	(053) 23522
Cork City	(021) 4923900
Waterford	(066) 7184543
Wexford	(053) 23522
Cork City	(021) 4923900
Kerry	(066) 7184543

Women's Health Council (Rada Zdrowia Kobiet)

Adres: Block D, Irish Life Centre
 Nr tel.: Abbey St Lower, Dublin 1
 (01) 8783777
 Email: info@whc.ie
 Strona internetowa: www.whc.ie

National Youth Health Programme (NYCI, Krajowy Program Zdrowia Młodzieży)

Adres: 3, Montague St, Dublin 2
 Nr tel.: (01) 4784122
 Email: nyhp@nyci.ie
 Strona internetowa: www.youthhealth.ie

The Samaritans (Samarytanie)

Aby skontaktować się z najbliższym oddziałem, należy po prostu wybrać region na mapie dostępnej pod adresem internetowym:
 Strona internetowa: www.samaritans.org
 Nr tel.: (1850) 60 90 90

The Samaritans (Samarytanie) (Oddział w Dublinie)

Adres: 112, Marlborough St, Dublin 1
 Nr tel.: (01) 8727700
 Email: jo@samaritans.org
 Strona internetowa: www.dublinsamaritans.ie

PPD – The Psychological Centre (Centrum Psychologiczne)

Adres: Apt 4, The Poolbeg, Gasworks,
 Barrow St, Dublin 4
 Nr tel.: (085) 7810747
 Email: info@theppd.org
 Strona internetowa: www.theppd.eu

Adres Centrum Podstawowej Opieki Diennej

St. Saviour's Priory (Dominicans Priory),
 9-11 Upper Dorset Street, Dublin 1

Adres Centrum Wtórnej Opieki Diennej:

Dublin Counselling & Therapy Centre,
 41 Upper Gardiner Street, Dublin 1

Dublin Aids Alliance (Dublińskie Stowarzyszenie na rzecz AIDS)

Adres: 53, Parnell Square, Dublin 1
 Nr tel.: (01) 8733799
 Email: info@dublinaidsalliance.com
 Strona internetowa: www.dublinaidsalliance.com

CCST (Centre for the Care of Survivors of Torture)

Adres: 213, North Circular Road, Phibsboro,
 Dublin 7
 Nr tel.: (01) 8389664
 Email: info@ccst.ie
 Strona internetowa: www.ccst.ie

Organizacja AWARE

Adres: 72, Lower Leeson, Street, Dublin 2
 Nr tel.: (01) 6617211
 Linia pomocy: (1890) 303 302
 Email: aware@iol.ie
 Strona internetowa: www.aware.ie

Organizacja GROW

Adres: 11, Liberty Street, Cork
Nr tel.: (021) 427 7520 or (1890) 474 474
Email: info@grow.ie
Strona internetowa: www.grow.ie

Schizophrenia Ireland

Adres: 38, Blessington St, Dublin 7
Nr tel.: (01) 860 1620
Linia pomocy: (1890) 621 631
Email: info@sirl.ie
Strona internetowa: www.sirl.ie

W całym kraju istnieje 31 grup wsparcia dla rodziców i krewnych, które spotykają się co miesiąc, aby dyskutować na temat schizofrenii oraz udzielać informacji i wsparcia dla wszystkich.

Anonimowi Alkoholicy

Adres: 109, South Circular, Leonard's Corner
Dublin 8
Linia pomocy: (1890) 412 412
Email: ala@indigo.ie
Strona internetowa: www.alcoholicsanonymous.ie

Cork Mental Health (organizacja zdrowia psychicznego w Cork)

Adres: Nore House,
Bessboro Road
Blackrock
Cork
Nr tel.: (021) 4511100
Email: cmhealth@eircom.net
Strona internetowa: www.corkmentalhealth.com

PRZYDATNE PISMA W ZAKRESIE OPIEKI ZDROWOTNEJ

Pismo do lekarza ogólnego na temat tłumacza

Dnia:

Szanowny lekarzu ogólny,

Mam umówioną wizytę w dniu _____ o godz _____.

Proszę o informację, czy mógłby Pan/Pani zorganizować obecność tłumacza języka.

Podpisano: _____ (rodzic/opiekun))

KLUCZOWE SŁOWA

Szkoła
Torba do szkoły
Nauczyciel
Kalendarz szkolny
Klasa
Dyrektor
Zapisać

GDZIE UZYSKAĆ INFORMACJE?

Informacje na temat systemu edukacji w Irlandii można uzyskać z następujących źródeł:

- Ministerstwo Edukacji i Nauki (Department of Education and Science), które opublikowało informacje o systemie edukacji na swojej stronie internetowej, z których część jest skierowana w szczególności do rodziców, w tym do rodziców, którzy niedawno przybyli do Irlandii. Informacje te są przedstawione w sześciu językach. Zobacz: www.education.ie
- Krajowa Rada ds. Programu Nauczania i Systemu Oceniania (National Council for Curriculum and Assessment - NCCA), która wydała płytę DVD z informacjami w pięciu językach na temat programu nauczania w szkołach podstawowych pt. „Co, dlaczego i jak – nauczanie dzieci w szkole podstawowej” („The What, Why and How of Children’s Learning in Primary School”). Informacje te dostępne są również w ramach usługi szerokopasmowego wideo. Adres strony internetowej NCCA: www.ncca.ie. Na stronie tej można uzyskać wiele skierowanych do rodziców informacji na temat edukacji podstawowej w Irlandii.
- Jezuicka Służba Uchodźcom (Jesuit Refugee Service) opublikowała broszurę informacyjną w ośmiu językach, w której przedstawiono porady skierowane do rodziców dotyczące szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego w Irlandii. Więcej informacji można uzyskać pod adresem www.jrs.ie. Jezuicka Służba Uchodźcom wykonała tłumaczenia „standardowych” pism na wiele różnych języków, co ma na celu pomoc w kwestiach związanych z edukacją.
- Państwowa Komisja ds. Opieki Edukacyjnej (National Education Welfare Board) opublikowała broszurę informacyjną dla rodziców zatytułowaną „Nie pozwól dziecku zaprzepaścić” („Don’t let your child miss out”) i przetłumaczoną na 18 języków. Broszurę można pobrać ze strony internetowej Komisji - www.newb.ie
- Agencja ds. Przyjmowania i Integracji Cudzoziemców (Reception and Integration Agency - RIA) opublikowała ulotki informacyjne w formie „pytanie-odpowiedź” w dziewięciu wersjach językowych zawierające informacje na temat szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego. Zobacz: www.ria.gov.ie.

Przedstawione poniżej informacje to streszczenie informacji zawartych na stronie ministerstwa. Należy zwrócić uwagę, że dotyczą one sytuacji aktualnej w momencie wydawania niniejszego informatora.

KILKA FAKTÓW

Prawo stanowi, że każde dziecko od 6 roku życia musi uczęszczać do szkoły. Większość dzieci zaczyna szkołę w wieku 4 lub 5 lat.

Dzieci mają obowiązek uczęszczać do szkoły w wieku od 6 do 16 lat (lub do momentu, gdy uczniowie ukończą 3 lata edukacji ponadpodstawowej – które z tych dwóch wydarzeń nastąpi później).

Formalny system edukacji składa się z poziomu podstawowego, poziomu ponadpodstawowego, poziomu trzeciego i dalszej edukacji.

W Irlandii głównymi egzaminami na drugim poziomie są Junior Certificate (świadectwo szkoły średniej) i Leaving Certificate (świadectwo ukończenia).

W Irlandii wszystkie dzieci mają prawo do nieodpłatnej edukacji podstawowej i ponadpodstawowej, o ile nie uczęszczą do szkoły płatnej.

OCHRONA DZIECI

Zaświadczenie o niekaralności (Character Clearance)

Wszyscy pracownicy (kadra nauczycielska i personel pomocniczy) w szkolnictwie podstawowym i ponadpodstawowym podlegają specjalnej kontroli dokonywanej przez policję (Garda Síochána). Oznacza to, że policja sprawdza czy na danej osobie nie ciąży wydane w przeszłości wyroki, które mogłyby uniemożliwić im pracę z dziećmi.

Wytyczne dotyczące ochrony dzieci

Ministerstwo opublikowało wytyczne obowiązujące w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, aby pomóc kierownictwu i personelowi szkół w radzeniu sobie sytuacjach oskarżeń lub podejrzeń o nadużycia wobec dzieci. Najważniejszym celem tych wytycznych jest dobro dziecka i zapewnienie dzieciom stosownej ochrony.

EDUKACJA PRZEDSZKOLNA (PRE SCHOOL)

Co to jest edukacja przedszkolna (pre-school)?

Edukacja przedszkolna obejmuje szkoły, przedszkola, grupy zabaw, żłobki lub inne obiekty opieki dziennej.

Chociaż w Irlandii nie istnieją ogólnie obowiązujące przepisy dotyczące edukacji przedszkolnej, to szkoły podstawowe przyjmują dzieci w wieku lat czterech lub starsze.

Kto prowadzi edukację przedszkolną?

Edukacja przedszkolna jest zwykle prowadzona przez społeczność lub podmioty prywatne i jest ona finansowana przez rodziców. Niewielka liczba takich ośrodków prowadzonych w ramach programu „Wczesny Start” („Early Start”) nie pobiera opłat.

Jaki jest cel edukacji przedszkolnej?

Edukacja przedszkolna ma na celu wsparcie edukacji i rozwoju dziecka.

Na jak długo moje dziecko ma chodzić na zajęcia edukacji przedszkolnej?

Edukacja przedszkolna zwykle oferuje zaplanowane programy trwające do 3,5 godzin na dzień, ale można także się ubiegać o całodzienną opiekę nad dzieckiem. Długość trwania takiej opieki jest różna w zależności od ośrodka.

Gdzie znajdę miejscowe usługi w zakresie edukacji przedszkolnej?

Aby znaleźć pobliski ośrodek świadczący usługi edukacji przedszkolnej, należy skorzystać ze strony internetowej Zarządu Głównego Służby Zdrowia (Health Service Executive):

www.hse.ie/eng/Find_a_Service/Children_and_Family_Services/Pre-school_Services

Można również sprawdzić w ośrodku lokalnej społeczności, Centrum Informacji Obywatelskiej (Citizen’s Information Centre), bibliotece i szkole podstawowej.

Gdzie mogę dowiedzieć się więcej na temat usług w zakresie edukacji przedszkolnej?

Więcej na temat usług w zakresie edukacji przedszkolnej można znaleźć na stronach:

www.hse.ie/eng/Find_a_Service/Children_and_Family_Services/Pre-school_Inspection_Service/List_of_pre-school_services

EDUKACJA SPECJALNA W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH I PONADPODSTAWOWYCH

Jak zorganizowana jest edukacja dzieci o specjalnych potrzebach?

Dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych są w Irlandii nauczane przy możliwie maksymalnym wykorzystaniu zasad szkolnictwa integracyjnego. Ministerstwo przyznaje szkołom podstawowym dodatkowe środki wspierające nauczanie dzieci o specjalnych potrzebach i dane szkoły samodzielnie decydują o sposobie wykorzystania tych środków. Niektóre dzieci o znaczących potrzebach mogą kwalifikować się do korzystania ze szczególnych środków i decyzja w tym zakresie podejmowana jest w drodze konsultacji z Krajową Radą ds. Edukacji Specjalnej (National Council for Special Education). Potrzeby każdego dziecka analizowane są indywidualnie.

Środki

Środki dla uczniów o specjalnych potrzebach są przyznawane na podstawie indywidualnych potrzeb edukacyjnych danego dziecka. Niektóre dzieci mogą wymagać intensywniejszej opieki niż inne i takie kwestie są analizowane przez szkołę i Ministerstwo. Środki, o których mowa, obejmują specjalną opiekę nauczycielską i dodatkową.

POMOC PSYCHOLOGICZNA W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH I PONADPODSTAWOWYCH

Jakie świadczenia z zakresu opieki psychologicznej dostępne są uczniom?

Ze środków Ministerstwa finansowana jest Krajowa Agencja ds. Opieki Pedagogiczno-Psychologicznej (National Educational Psychological Service Agency). Działalność tej agencji obejmuje szkoły podstawowe i ponadpodstawowe i dotyczy procesu nauki, zachowania, rozwoju społecznego i emocjonalnego.

Środki

Jeden psycholog jest przydzielony do kilku szkół. Każdy psycholog współpracuje na partnerskich zasadach z nauczycielami, rodzicami i dziećmi w celu określenia indywidualnych potrzeb edukacyjnych. W razie potrzeby wykorzystywane są usługi tłumaczy.

UCZNIOWIE NIEANGLOJĘZYCZNI W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH I PONADPODSTAWOWYCH

Jakie są wstępne działania ze strony szkoły?

Kiedy do szkoły zostanie zapisane dziecko, które nie mówi w języku angielskim, szkoła ta przeprowadza wstępną ocenę potrzeb językowych danego dziecka. Wyniki tej oceny zostają wykorzystane do zaplanowania czynności wspierających rozwój umiejętności językowych tego dziecka.

Środki

W celu umożliwienia szkołom wykonywania tych dodatkowych czynności przydzielane są szkołom specjalne środki. Obejmują one kadre lektorów języka, którzy pomagają dzieciom w doskonaleniu umiejętności językowych, jeżeli język angielski nie jest ich językiem ojczystym.

TRANSPORT SZKOLNY

Czy można korzystać z darmowego transportu do szkoły?

Ministerstwo zapewnia uczniom darmowy transport do szkoły w zależności od stosownych kryteriów, do których przede wszystkim zaliczana jest odległość. W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji prosimy skontaktować się z przedstawicielem miejscowej szkoły.

JAK ZAPISAĆ DZIECKO DO SZKOŁY?

Jak mam znaleźć szkołę podstawową dla mojego dziecka?

Można wysłać dziecko do wybranej lokalnej szkoły, o ile jest tam dla niego miejsce. Chociaż większość szkół podstawowych może zapisać wszystkie dzieci, które będą się o to ubiegać, nie ma gwarancji uzyskania miejsca w szkole lokalnej.

Aby zapisać dziecko, należy najpierw sprawdzić listę szkół na danym obszarze. Można ją uzyskać

- w Departamencie Edukacji i Nauki (www.education.ie);
- w lokalnym biurze informacji dla obywateli lub
- z National Educational Welfare Board (Krajowy Zarząd Edukacji) (www.newb.ie).

Jak wygląda proces zapisywania dziecka do szkoły podstawowej?

Pierwszym krokiem do zapisania dziecka jest wystanie pisma do lokalnej szkoły. Zaleca się formę pisemną, gdyż zwykle decyzja zostanie udzielona na piśmie.

Większość szkół wymaga wypełnienia formularza zapisu, który zawiera pytania na temat wszystkich danych dziecka.

Kiedy powinienem zapisać dziecko do szkoły podstawowej?

Dzieci zaczynają szkołę we wrześniu następującym po ich 4-tych lub 5-tych urodzinach, jeśli dostępne są miejsca w szkole lokalnej. Aby zapisać dziecko, należy skontaktować się nie później niż w marcu, jeśli chcesz, aby dziecko rozpoczęło naukę we wrześniu.

Co się dzieje, jeśli nie będzie mnie w Irlandii przed marcem?

Jeśli przyjedziesz w środku roku szkolnego, powinieneś jak najszybciej zgłosić się do szkoły, zwłaszcza jeśli twoje dziecko ma więcej niż 6 lat.

Jak znaleźć szkołę ponadpodstawową dla mojego dziecka?

Listę szkół ponadpodstawowych można znaleźć pod tym samym adresem, gdzie listę szkół podstawowych (www.education.ie).

Jak wygląda proces zapisywania dziecka do szkoły ponadpodstawowej?

Proces zapisywania dziecka do szkoły ponadpodstawowej nieznacznie się różni w zależności od tego, czy dziecko:

- jest w szóstej klasie szkoły podstawowej i ma być przeniesione do szkoły ponadpodstawowej w następnym wrześniu lub
- nie uczęszczało wcześniej do szkoły w Irlandii (niedawno przyjechaliście do Irlandii).

W pierwszym przypadku zwykle szkoły podstawowe przenoszą uczniów do szkół ponadpodstawowych w okolicy. Po tym, jak dziecko uczęszczało do szkoły podstawowej, jego przejście do szkoły ponadpodstawowej powinno odbywać się bez problemów w zależności od dostępności miejsc w szkole w okolicy. Rodzice powinni zwrócić się o radę do Dyrektora szkoły podstawowej.

W drugim przypadku należy zgłosić się do szkoły w ten sam sposób jak dla szkoły podstawowej – tzn. należy napisać do szkoły z pytaniem o miejsce dla swojego dziecka.

Jakie dane na temat dziecka są wymagane?

Wymagane są pełne dane dziecka, w tym: nazwisko, dowód wieku, narodowość, twoje dane kontaktowe, dane na temat uwarunkowań medycznych jak astma czy cukrzyca, dane na temat wcześniejszej edukacji, dane odnośnie postępowania się językiem angielskim oraz należy wskazać czy chcesz, aby twoje dziecko uczestniczyło w zajęciach z edukacji religijnej i/lub inne informacje.

Co się dzieje, jeśli szkoła jest pełna?

Należy skontaktować się z wybraną szkołą, aby sprawdzić, czy jest tam dostępne miejsce. Jeśli szkoła jest pełna, zapisanie dziecka może nie być możliwe. Szkoła może umieścić dziecko na liście oczekujących lub zaproponować inną szkołę w okolicy.

Co to jest polityka przyjęcia (admissions policy)?

Jeśli szkoła nie ma wystarczającej liczby miejsc, będzie ona udzielała pierwszeństwa zgodnie ze swoją polityką przyjęć. Przykładowo, może ona udzielić pierwszeństwa braciom i siostram obecnych uczniów lub dzieciom mieszkającym w okolicy. Taka polityka jest ustalana przez zarząd szkoły. Szkoła może na żądanie przedstawić tekst takiej polityki.

Czy wybór szkoły podstawowej ma wpływ na edukację na drugim poziomie?

Przy wyborze szkoły podstawowej może wystąpić konieczność zasięgnięcia informacji na temat polityk przyjęć szkół ponadpodstawowych. Niektóre szkoły ponadpodstawowe udzielają pierwszeństwa uczniom z pewnych szkół podstawowych.

W jakiej klasie zostanie umieszczone moje dziecko?

Dzieci rozpoczynające szkołę po raz pierwszy zostaną umieszczone w klasie Junior Infants (pierwszy rok szkoły podstawowej). Jeśli dziecko uczęszczało wcześniej do szkoły, na przykład w innym kraju, szkoła uwzględni jego wiek i wcześniejszą edukację.

W tym przypadku dyrektor zdecydował o klasie w porozumieniu z tobą i wychowawcą.

Co mogę zrobić, jeśli szkoła odrzuci moje dziecko?

Jeśli szkoła odmówi zapisania ucznia, masz prawo odwołać się od decyzji. Najpierw należy odwołać się do zarządu szkoły.

Powodem odmowy może być po prostu fakt, że szkoła jest pełna. W takim przypadku szkoła udzieli informacji, gdzie można znaleźć inną szkołę, lub umieści dziecko na liście oczekujących.

Jeśli to nie przyniesie powodzenia, można odwołać się od decyzji do Departamentu Edukacji i Nauki na podstawie przepisów Rozdziału 29 (Section 29) Ustawy o Edukacji z 1998 roku (Education Act, 1998). Można to zrobić wypełniając formularz apelacji, który można uzyskać na żądanie w szkole (lub VEC) lub pobrać ze strony internetowej Departamentu Edukacji i Nauki www.education.gov.ie.

Można także uzyskać porady na temat procesu odwołania w Departamencie Edukacji i Nauki pod następującym adresem:

Section 29 Appeals Administration Unit
c/o Department of Education and Science
Cornamaddy
Co. Westmeath
Telefon: (0906) 483600
Email: info@education.ie

Więcej informacji można uzyskać na stronie internetowej Państwowej Komisji ds. Opieki Edukacyjnej (National Education Welfare Board) – www.newb.ie.

Dopiero przeprowadziłem się do Irlandii. Czy moje dziecko może uczęszczać do szkoły nieodpłatnie?

Tak, dzieci, które dopiero przybyły do Irlandii (zwane czasem nowoprzybytymi) – osoby poszukujące azylu, uchodźcy lub dzieci pracowników migrujących – mają takie samo prawo do edukacji jak inne irlandzkie dzieci. Mają one obowiązek uczęszczać do szkoły w wieku od 6 do 16 lat.

WSPIERANIE DZIECKA W SZKOLE I OBECNOŚĆ

WSPIERANIE DZIECKA

Jaka jest rola rodziców w edukacji dziecka w Irlandii?

Konstytucja Irlandii stanowi, że rodzice (lub opiekunowie) są pierwszymi nauczycielami dziecka. Wsparcie w domu jest istotne z punktu widzenia rozwoju dziecka w okresie szkolnym.

Jak mogę wspierać moje dziecko?

Abym wspierał dziecko, możesz:

- Wykazywać zainteresowanie tym, co dziecko robi w szkole,
- Konsultować się ze szkołą na temat postępów dziecka,
- Uczęszczać na wywiadówki,
- Porozmawiać z wychowawcą o wszelkich obawach, które możesz mieć, oraz
- Chwalić starania dziecka przy każdej możliwości. Twoja zachęta wiele znaczy i zmotywuje dziecko do dalszych wysiłków.

Co to jest wywiadówka (parent teacher meeting)?

Wywiadówka to spotkanie z nauczycielem, mające na celu omówienie postępów dziecka w szkole.

Rodziców zachęca się do aktywnego udziału w życiu szkolnym swoich dzieci. W myśl przepisów Ustawy o Edukacji z 1998 roku (Education Act, 1998) powoływane są zarządy szkół, aby umożliwić partnerską współpracę w procesie zarządzania szkołą. Rodziców zachęca się do uczestniczenia w pracach takich zarządów lub do wchodzenia w ich skład.

W myśl przepisów Ustawy o Edukacji z 1998 roku (Education Act, 1998) powoływane są również stowarzyszenia rodziców uczniów wybranych szkół. Celem funkcjonowania takich stowarzyszeń jest wspieranie interesów danych uczniów a ich członkiem może zostać każdy rodzic ucznia z danej szkoły bez względu na narodowość.

Więcej informacji na temat roli rodziców w edukacji dzieci można uzyskać z następujących źródeł:

- Krajowa Rada Rodziców – Szkołnictwo Podstawowe (National Parents Council Primary - NPC) Rada opublikowała informacje na swojej stronie internetowej w kilku wersjach językowych: www.npc.ie
- Krajowa Rada Rodziców – Szkołnictwo Ponadpodstawowe (National Parents Council Post Primary) Adres strony internetowej Rady to: www.npcpp.ie

OBECNOŚĆ

Jaka jest moja rola odnośnie obecności?

Jako rodzic powinieneś upewnić się, że twoje dziecko chodzi do szkoły codziennie. Nie powinno ono jednak przychodzić do szkoły, jeśli się do tego nie nadaje (tj. jest chore).

Jeśli twoje dziecko nie może przyjść do szkoły, należy powiadomić o tym szkołę, wysyłając notatkę z wyjaśnieniem, dlaczego dziecko nie jest w szkole.

Czy mogę zabrać dziecko na wakacje w ciągu semestru?

Wakacje w ciągu semestru oznaczają, że dzieci omijają ważne godziny w szkole. Będzie im ciężko to potem nadrobić. W związku z tym mogą zalegać z pracą w szkole i stracić zaufanie do swoich umiejętności.

Co zrobi szkoła, jeśli moje dziecko opuści wiele lekcji?

Szkoła ma obowiązek powiadomić National Educational Welfare Board (Narodowy Zarząd Edukacji), jeśli twoje dziecko opuści 20 lub więcej dni w roku szkolnym lub jeśli ma obawy, że twoje dziecko opuszcza za dużo zajęć.

Więcej informacji można uzyskać korzystając ze strony internetowej Zarządu dostępnej w kilku wersjach językowych - www.newb.ie

SZKOŁA PODSTAWOWA

Jakie są różne rodzaje szkół?

Istnieją trzy różne kategorie szkół podstawowych: szkoły państwowe, szkoły specjalne i prywatne szkoły podstawowe.

W ostatnich latach wzrosła różnorodność i dostępnych jest więcej różnych rodzajów szkół. W niedawnym czasie wzrosła liczba podstawowych szkół wielowyznaniowych oraz międzywyznaniowych i rodzice mają następujący wybór:

- Szkoły wyznaniowe lub religijne (jak np. katolickie, Kościoła Irlandzkiego czy muzułmańskie)
- Szkoły niewyznaniowe i niereligijne
- Szkoły wielowyznaniowe lub dla różnych religii oraz
- Gaelscoileanna, tzn. szkoły, które uczą w języku irlandzkim.

Czy chłopcy i dziewczęta chodzą do tej samej szkoły?

Szkoły dla chłopców lub dziewcząt uczą ich oddzielnie. Szkoły koedukacyjne uczą chłopców i dziewczęta razem.

W niektórych szkołach chłopcy i dziewczęta zanim zostaną rozdzieleni, są w pierwszych latach edukacji nauczani we wspólnych grupach, zazwyczaj w okresie edukacji początkowej.

Kto zarządza szkołą?

Dyrektor odpowiada za prowadzenie szkoły. Dyrektor jest odpowiedzialny przed patronem (tj. osobą lub grupą osób, które są przedstawicielami właściciela szkoły) i przed zarządem szkoły. Dyrektorem może być mężczyzna lub kobieta.

Kto będzie uczył moje dziecko?

Każda klasa ma swojego wychowawcę. W niektórych mniejszych szkołach nauczyciel może mieć więcej niż jedną klasę. Wychowawca uczy swoją klasę wszystkich przedmiotów.

W szkole mogą być inni nauczyciele, którzy będą pomagać wychowawcy.

Przykładowo, twoje dziecko może mieć wspomagającego nauczyciela od języka, który pomoże mu w nauce angielskiego, lub wspomagającego nauczyciela od nauki, który pomoże mu z tym, z czym dziecko ma problemy.

Prosimy zapoznać się z działami „EDUKACJA SPECJALNA W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH I PONADPODSTAWOWYCH” oraz „UCZNIOWIE NIEANGLOJĘZYCZNI W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH I PONADPODSTAWOWYCH”.

Czy wszystkie szkoły mają takie same zasady?

Nie, każda szkoła ma własny zestaw zasad dotyczących wszystkich aspektów życia szkolnego, w tym przyjęć, zapisów, mundurków, polityki zdrowego żywienia, kodeksów zachowania. Przy zapisie dziecka będziesz poproszony o podpisanie zgody na te polityki.

CO TO JEST SZKOŁA PODSTAWOWA?

Jak długo trwa szkoła podstawowa?

Edukacja podstawowa lub na pierwszym poziomie składa się z 8-letniego cyklu: dwuletni cykl dziecięcy (infant), a następnie sześć lat od pierwszej do szóstej klasy. Dzieci przechodzą do następnej klasy na koniec każdego roku szkolnego (w czerwcu).

Czego moje dziecko nauczy się w szkole podstawowej?

Aktualnie obowiązujący program nauczania w szkołach podstawowych, wprowadzony w roku 1999, ma na celu rozbudzić w dzieciach zamiłowanie do nauki i sprawić, aby trwało ono całe życie. Największe znaczenie mają piśmiennictwo, liczenie i umiejętności językowe (czytanie, pisanie, matematyka i język angielski).

Dzieci będą również uczyć się takich przedmiotów, jak nauka i technika, muzyka, teatr, historia, geografia, plastyka, wychowanie fizyczne czy wychowanie obywatelskie, społeczne, osobiste i zdrowotne. Tak zaplanowana edukacja pomaga dzieciom rozwijać swoje umiejętności społeczne. Program nauczania zaprojektowany jest w taki sposób, aby kształcić dzieci we wszystkich aspektach ich życia.

Jak oceniana jest nauka mojego dziecka?

Ocena oznacza sprawdzenie, czego dziecko się nauczyło poprzez testy i obserwację tego, co dziecko wie. W ten sposób nauczyciel widzi, że dziecko robi postępy, rozwija umiejętności lub rozumie dany temat.

We wczesnych latach ocena jest nieformalna i opiera się na obserwacji ze strony rodzica i nauczyciela.

Ocena obejmuje metody oparte na własnej pracy uczniów, np. samoocena, metody oparte na nadzorze nauczyciela, np. zadania i testy opracowane przez nauczyciela oraz standardowe sprawdziany wiadomości i umiejętności.

Co to są testy standardowe?

Testy standardowe są wykorzystywane, aby sprawdzić, jakie postępy czynią dzieci w porównaniu z innymi w kraju w tym samym wieku i na tym samym etapie edukacji. Pozwalają one rodzicom zauważyć postępy dziecka i pomóc szkole w znalezieniu dzieci, które mogą potrzebować wsparcia.

Wszystkie dzieci piszą testy standardowe z czytania w języku angielskim i matematyki pod koniec pierwszej klasy lub na początku drugiej klasy oraz na koniec czwartej klasy lub na początku piątej klasy.

Gdzie mogę uzyskać więcej informacji na temat testów standardowych?

National Council for Curriculum and Assessment (NCCA, Krajowa Rada Programu Nauczania i Oceny) opublikowała dwie broszury dla rodziców objaśniające koncepcję testów standardowych w szkołach. Ulotki są dostępne pod adresem:

www.ncca.ie/index.asp?locID=539&docID=-1

Gdzie mogę uzyskać więcej informacji na temat programu nauczania w szkole podstawowej?

National Council for Curriculum and Assessment opublikowała także nagranie wideo pod tytułem „What, Why and How of Children’s Learning in Primary School” (Co, dlaczego i jak? – Nauczanie dzieci w szkole podstawowej), można je pobrać pod adresem: www.ncca.ie. Na stronie tej można uzyskać wiele skierowanych do rodziców informacji na temat edukacji podstawowej w Irlandii.

SZKOŁA PONADPODSTAWOWA (POST-PRIMARY SCHOOL)

Jakie są różne rodzaje szkół?

Szkolnictwo ponadpodstawowe (zwane także szkołą średnią lub drugim poziomem) składa się ze szkół średnich, zawodowych, społecznych i państwowych szkół średnich (przyjmujących uczniów o różnym poziomie). Szkoły średnie są głównie wyznaniowe (w większości katolickie), podczas gdy szkoły zawodowe, społeczne i średnie państwowe są wielowyznaniowe.

Nauczanie we wszystkich szkołach ponadpodstawowych odbywa się w oparciu o ten sam program nauczania. Różnice pomiędzy szkołami polegają na wyborze dostępnych przedmiotów nauczania.

Czy chłopcy i dziewczęta uczęszczają do tej samej szkoły?

Szkoły dla chłopców i dziewcząt uczą ich osobno. Szkoły koedukacyjne uczą chłopców i dziewczęta razem. Szkoły wyznaniowe są zwykle podzielone na te dla chłopców i dziewcząt.

Kto kieruje szkołą?

Dyrektor odpowiada za prowadzenie szkoły. Dyrektor jest odpowiedzialny przed patronem (tj. osobą lub grupą osób, które są przedstawicielami właściciela szkoły) oraz przed zarządem szkoły.

Dyrektorem może być mężczyzna lub kobieta.

Kto będzie uczył moje dziecko?

Każdy przedmiot ma swojego nauczyciela klasowego. Jeden nauczyciel może uczyć więcej niż jednego przedmiotu.

Istnieją także nauczyciele pomocniczy, w tym nauczyciele zajmujący się doradztwem w sprawie wyboru zawodu czy w kwestiach związanych z nauką.

Więcej informacji o doradztwie w sprawach wyboru zawodu przyszłego zawodu można znaleźć pod adresem: www.ncge.ie

Prosimy zapoznać się również z działem: „EDUKACJA SPECJALNA W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH I PONADPODSTAWOWYCH”

Czy wszystkie szkoły mają takie same zasady?

Nie, każda szkoła ma własny zestaw zasad dotyczących wszystkich aspektów życia szkolnego, w tym przyjęć i zapisów, mundurków, polityk zdrowego żywienia, kodeksów zachowania. Przy zapisywaniu dziecka zostaniesz poproszony o podpisanie zgody na te polityki.

Jak wygląda organizacja szkoły ponadpodstawowej?

Edukacja średnia lub ponadpodstawowa składa się z 2 cykli

- 3-letni Junior Cycle
- 2- lub 3-letni Senior Cycle

Czas trwania „Senior Cycle” zależy od tego czy dany uczeń ukończy tzw. „rok przejściowy”. W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji prosimy zapoznać się z działem „ROK PRZEJŚCIOWY” poniżej.

JUNIOR CYCLE

Co to jest Junior Cycle?

Junior Cycle jest to pierwszy stopień edukacji ponadpodstawowej. Uczniowie zaczynają Junior Cycle w wieku 12/13 lat i kończą go w wieku 15/16 lat. Cykl ten składa się z 3 lat (pierwszy, drugi i trzeci rok).

Jakich przedmiotów może się uczyć moje dziecko?

W ramach Junior Cycle możliwych jest 20 przedmiotów, ale najczęściej spotykane to:

język angielski,
matematyka,
język irlandzki,
fizyka,
geografia,
historia,
język francuski,
biznes,
sztuka,
zajęcia praktyczno-techniczne oraz
wychowanie: obywatelskie, społeczne i polityczne.

Czy w trakcie Junior Cycle odbywają się jakieś egzaminy?

Tak, w trakcie Junior Cycle będą odbywały się egzaminy stanowiące część oceny dziecka. Na koniec Junior Cycle odbywa się pierwszy Egzamin Państwowy zwany Junior Certificate.

Na koniec Junior Cycle odbywa się pierwszy Egzamin Państwowy zwany Junior Certificate. Większość uczniów zdaje około 7-8 przedmiotów w ramach egzaminu Junior Certificate.

Czy moje dziecko może zmienić szkoły w trakcie Junior Cycle?

Nie wszystkie szkoły oferują te same przedmioty, więc zaleca się unikanie zmiany szkół do czasu ukończenia Junior Cycle.

ROK PRZEJŚCIOWY

Co to jest rok przejściowy (transition year)?

Rok przejściowy jest to rok nauczania, który uczniowie mogą ukończyć pomiędzy Junior Cycle i Senior Cycle. Jest to rok, który bardziej koncentruje się na rozwoju osobowym niż na nauce.

W niektórych szkołach rok ten jest opcjonalny, w innych obowiązkowy. Informacji na ten temat udziela dana szkoła.

Co uczniowie robią podczas roku przejściowego?

Uczniowie wykonują projekty i uczą się umiejętności życiowych. Wielu uczniów odbywa także praktyki w pracy przez kilka tygodni, co pomaga im później w podjęciu decyzji, co chcą robić po ukończeniu szkoły.

Zazwyczaj program zajęć jest dość zróżnicowany.

SENIOR CYCLE

Co to jest Senior Cycle?

Senior Cycle jest drugim stopniem edukacji ponadpodstawowej. Uczniowie zaczynają Senior Cycle zaraz po Junior Cycle lub rok później po roku przejściowym (patrz wyżej). Cykl trwa dwa lata.

W tym cyklu uczniowie wybierają jeden z 3 programów, które prowadzą do drugiego Egzaminu Państwowego.

- Leaving Certificate (Established) (Ustalone świadectwo ukończenia)
- Leaving Certificate Vocational (Zawodowe świadectwo ukończenia)
- Leaving Certificate Applied (Stosowane świadectwo ukończenia)

Co to jest Ustalone świadectwo ukończenia (Leaving Certificate Established)?

Ustalone świadectwo ukończenia jest najczęściej wybieranym programem. Uczniowie wybierają co najmniej 5 przedmiotów, w tym język irlandzki (chyba że są z niego zwolnieni). Większość uczniów zdaje 6 przedmiotów.

Z celu uzyskania dodatkowych informacji prosimy zapoznać się z informacjami przedstawionymi pod adresem: www.ncca.ie/index.asp?docID=80 Na podstawie tego świadectwa ukończenia przyznawane są miejsca w dalszej edukacji i szkolnictwie wyższym. Prosimy zapoznać się z działem „EDUKACJA WYŻSZA I SZKOLENIE” poniżej.

Co to jest zawodowe świadectwo ukończenia (Leaving Certificate Vocational)?

Ten program został wprowadzony w 1994 roku. Jest on podobny do ustalonego świadectwa ukończenia, jednak dodatkowo zawiera on elementy zawodowy, a nacisk jest położony na tematy techniczne.

Uczniowie, którzy decydują się na tę opcję, wybierają 5 przedmiotów ze świadectwa ukończenia (w tym 2 zawodowe), nowożytny język europejski i 3 połączone moduły: edukacja w zakresie przedsiębiorczości, przygotowanie do pracy i doświadczenie w pracy.

Więcej informacji na temat zawodowego świadectwa ukończenia można znaleźć pod adresami: www.slss.ie i www.ncca.ie/index.asp?docID=80

Czy moje dziecko może wykorzystać wyniki stosowanego świadectwa ukończenia, aby przejść do edukacji na trzecim poziomie?

Stosowane świadectwo ukończenia nie jest uznawane dla celów bezpośredniego dostępu do kursów na trzecim poziomie. Uczniowie, którzy pomyślnie ukończą ten program, mogą kontynuować edukację w ramach programu szkolenia policealnego Post Leaving Certificate. Pomyślne ukończenie kursu Post Leaving Certificate upoważnia do ubiegania się o kontynuowanie edukacji w ramach trzeciego poziomu.

Czy Egzamin Państwowy są płatne?

Tak, Komisja Egzaminów Państwowych określa stawkę opłaty, którą muszą zapłacić uczniowie przystępujący do Junior Certificate i egzaminów świadectwa ukończenia.

Kandydaci, którzy posiadają ważną kartę medyczną (patrz: karty medyczne w rozdziale na temat zdrowia) lub którzy są zależni od rodzica czy opiekuna posiadającego ważną kartę medyczną, są zwolnieni z opłat egzaminacyjnych. Kandydaci, którzy wnoszą o zwolnienie z opłat na tej podstawie, muszą dostarczyć Komisji dane na temat karty medycznej.

Bieżące wartości opłat można znaleźć pod adresem: www.examinations.ie

JAKICH INNYCH INFORMACJI POTRZEBUJĘ?

ROK SZKOLNY

Jaka jest struktura roku szkolnego?

Szkoła podstawowa ma trzy semestry. Pierwszy zaczyna się na początku września i trwa do połowy grudnia (Boże Narodzenie). Drugi semestr trwa od stycznia do marca lub kwietnia (Wielkanoc). Trzeci semestr trwa od Wielkanocy do końca czerwca.

Szkoła średnia także ma 3 semestry. Pierwsze dwa są takie same jak dla szkoły podstawowej, a trzeci semestr kończy się pod koniec maja. Pisemne części egzaminów państwowych odbywają się w czerwcu. Harmonogramy egzaminów publikowane są na stronie internetowej agencji: www.examinations.ie

Są również przerwy w środku semestrów zwane półsemestrami, podczas których dzieci mają kilka dni (do tygodnia) wolnego.

Jak mogę się dowiedzieć, kiedy moje dziecko ma wolne od szkoły?

Na początku roku szkolnego (lub przy zapisie dziecka) szkoła poda kalendarz z informacją, kiedy szkoła będzie zamknięta w ciągu roku. O wszelkich innych dniach zostaniesz powiadomiony w ciągu roku.

DZIEŃ SZKOLNY

Jak długo trwa dzień szkolny?

Dzień szkolny trwa od 5 do 6 godzin w zależności od wieku dziecka. Małe dzieci i uczniowie klasy pierwszej mogą kończyć lekcje do godziny wcześniej.

Dzień szkolny trwa dłużej w szkole średniej. Więcej informacji na temat długości dnia szkolnego udziela szkoła, ponieważ może się ona różnić dla poszczególnych szkół.

Szkoły są zwykle otwarte od poniedziałku do piątku.

O której zaczynają się lekcje?

Lekcje zaczynają się między 8:30 a 9:30 w zależności od szkoły. Ważne jest, by dziecko przychodziło do szkoły punktualnie, więc zapytaj się w szkole, o której zaczynają się lekcje. Istotne jest również, aby nie przyprowadzać dzieci do szkoły zbyt wcześnie.

Jakie przerwy ma moje dziecko?

W ciągu dnia są dwie przerwy. Jest przerwa poranna (ok. godz. 11) i przerwa na lunch (ok. 12:30).

ZADANIA DOMOWE

Czy moje dziecko będzie musiało odrabiać zadania domowe w szkole podstawowej?

Szkoły ustalają swoje własne polityki, jeśli chodzi o zadania domowe. Przykładowo, w niektórych szkołach dzieci od pierwszej do szóstej klasy dostają zadania każdego dnia tygodnia. W innych szkołach nauczyciele zadają niedużo zadań z czytania lub matematyki dla małych dzieci.

Szkoły wydają dzieciom wytyczne dotyczące ilości czasu, który mają spędzać na odrabianiu swoich zadań domowych.

Czy moje dziecko będzie musiało odrabiać zadania domowe w szkole średniej?

Tak, w szkole średniej uczniowie mają zdecydowanie więcej zadań domowych niż w szkole podstawowej. Będą także musieli się uczyć do egzaminów.

Zadania domowe zwykle będą zajmować uczniowi szkoły średniej 2-3 godziny. Szkoły wydają uczniom wytyczne dotyczące ilości czasu,

który mają spędzać na odrabianiu swoich zadań domowych.

Jak mogę pomóc dziecku w odrabianiu zadań domowych?

Jeśli dziecko dostanie pracę domową, należy zapewnić mu miejsce i zachętę do jego wykonania. Jeśli tego potrzebuje, można zaproponować pomoc.

Poświęć czas na codzienną rozmowę z dzieckiem na temat tego, co robiło w szkole.

Zorganizuj czas, gdy dziecko będzie siedziało wygodnie przy stole i nie będzie rozpraszane przez telewizję czy inne hałasy.

Czas na zadania domowe powinny obejmować zarówno pracę ustną jak i pisemną. Praca ustna (mówienie i powtarzanie tego, co się nauczyli) jest szczególnie pomocna w początkowych latach.

Zachęcaj dziecko do tego, by utrzymywało swoje książki w czystości i porządku.

Jeśli dziecko pracuje samodzielnie, bądź gotowy pomóc lub wykazać zainteresowanie tym, co robi.

W miarę możliwości chwal starania dziecka.

Staraj się być cierpliwy wobec dziecka.

Co zrobić, jeśli dziecko ma problemy z pracą domową?

Jeśli dziecko ma stałe problemy z pracą domową, porozmawiaj o tym z nauczycielem.

Jeśli dziecko z jakiegokolwiek powodu nie jest w stanie zrobić pracy domowej, daj znać nauczycielowi. Napisz krótkie pismo z wyjaśnieniami.

Co robić, jeśli dziecko ma problemy w szkole?

Najpierw należy rozmawiać z dzieckiem. Problem może być związany z nauką albo natury osobistej lub społecznej.

Jeśli nie jesteś w stanie rozwiązać problemu w domu, należy porozmawiać na ten temat z wychowawcą. Jeśli to nie rozwiąże problemu, może być konieczna rozmowa z dyrektorem.

Jeśli twoje dziecko jest w szkole średniej, należy porozmawiać z dyrektorem lub wychowawcą, jeśli dziecko takiego ma.

Co to jest nauka pod kontrolą?

Niektóre szkoły za opłatą oferują uczniom w szkole średniej naukę pod kontrolą.

Jest to zorganizowany czas na naukę, podczas którego dzieci mogą odrabiać swoje zadania domowe i uczyć się po lekcjach.

Dzieci są pilnowane przez wykwalifikowanego nauczyciela lub odpowiedzialną osobę dorosłą.

Zapytaj się w swojej szkole, czy oferuje naukę pod kontrolą.

SZKOLNE ZASADY I POLITYKI

Co oznaczają szkolne zasady i polityki?

Jak już wspomniano, każda szkoła ma własne zasady i polityki w wielu dziedzinach, w tym:

- Zapisy i przyjęcia
- Mundurek
- Zdrowe żywienie
- Kodeksy zachowania
- Przemoc w szkole

POLITYKA DOT. ZAPISÓW I PRZYJĘĆ

Co to jest polityka dot. zapisów i przyjęć?

Polityka dot. zapisów i przyjęć jest to zestaw zasad regulujących zapisy dzieci do szkoły. Szkoły, które nie mogą przyjąć wszystkich dzieci, muszą mieć politykę dot. przyjęć. Jest ona ustalana przez zarząd szkoły.

Polityka taka musi być zgodna z irlandzkim prawem o równym statusie (Equal Status Act), które mówi, że twoje dziecko nie może być dyskryminowane.

MUNDUREK

Co to jest polityka dot. mundurków (uniform policy)?

Większość szkół w Irlandii posiada politykę dot. mundurków. Oznacza to, że uczniowie mają obowiązek nosić do szkoły mundurki. Szkoła przekaze ci szczegółowe informacje na temat tego, co twoje dziecko ma nosić do szkoły.

Czy mogę uzyskać pomoc w zapłaceniu za szkolny mundurki?

Możliwe jest uzyskanie pomocy z Departamentu Spraw Społecznych i Rodzinnych. Zasiłek na ubranie i obuwie na powrót do szkoły udziela pomocy w zakresie kosztów mundurków i obuwia dla dzieci w wieku szkolnym. Więcej szczegółów tutaj:

www.welfare.ie/publications/sw75.html

Co się dzieje, jeśli nie chcę, aby moje dziecko nosiło mundurki z powodów kulturowych/religijnych?

Jeśli masz jakiś problem z tym, by twoje dziecko nosiło szkolny mundurki z powodów kulturowych/religijnych, należy o tym porozmawiać z dyrektorem przed zapisaniem dziecka do danej szkoły

ZDROWE ŻYWIENIE

Co to jest polityka dot. zdrowego żywienia (healthy eating policy)?

Wiele szkół ma polityki dot. zdrowego żywienia. Oznacza to, że mają one listę produktów, które dzieci mogą przynosić do szkoły na lunch i na przerwę. Zwykle nie zezwala się na słodczyce, typowe jedzenie z barów szybkiej obsługi i o niskiej wartości odżywczej oraz napoje gazowane (np. Coca-Cola).

KODEKSY ZACHOWANIA

W jaki sposób szkoły utrzymują dyscyplinę wśród dzieci?

Nauczyciele chwalać dzieci, gdy pracują one ciężko i dobrze rozwiązują zadania i prace domowe. Pochwały pomagają motywować dzieci.

Każda szkoła musi mieć kodeks dyscyplinarny, a rodzice otrzymują jego egzemplarz. Ponosisz odpowiedzialność za zgodę na szkolny kodeks i zapewnienie, by dziecko go zrozumiało i przestrzegało. Szkoła poprosi cię o podpisanie tego przy zapisywaniu dziecka.

Nauczyciel lub dyrektor powiadomi cię, jeśli twoje dziecko będzie ciągle łamać zasady.

Ministerstwo opublikowało informacje na temat postępowania z przemocą w szkole. Zawarte są w nich również informacje dotyczące niedopuszczalnego zachowania. Z celu uzyskania dodatkowych informacji prosimy zapoznać się z informacjami przedstawionymi pod adresem: www.education.ie/robots/view.jsp?pcategory=10856&language=EN&category=41358&link=link001&doc=37558

Co mam zrobić, jeśli moje dziecko doświadcza przemocy w szkole?

Nie prowadź do konfrontacji z rodzicami drugiego dziecka. Porozmawiaj z wychowawcą lub dyrektorem o tym, co się dzieje, i spróbuj rozwiązać problem w ten sposób. Jeśli nie jesteś w stanie rozwiązać go w szkole, możesz zwrócić się do Departamentu Edukacji i Nauki o zbadanie sprawy. Możesz się również skontaktować z rzecznikiem praw dziecka.

Co mam zrobić, jeśli moje dziecko prześladowane słabszych?

Jeśli twoje dziecko prześladowane słabszych, ważne jest, aby to zauważyć i pomóc mu się z tym uporać. Jednym z największych problemów stojących przed szkołami w związku z przemocą w szkole jest to, by rodzice przyznali, że dziecko angażuje się w tego typu zachowanie lub jest jego ofiarą

Możesz także:

- spróbować dowiedzieć się, czy jest to tymczasowa reakcja na zmianę w życiu dziecka (np. nowe dziecko, żałoba lub stres w domu);
- porozmawiaj z dzieckiem i spróbuj uświadomić mu, jak się czuje to drugie dziecko;
- zachowaj spokój i unikaj agresji; oraz
- porozmawiaj z wychowawcą. Zobaczysz, że nauczyciel chce pomóc. Ważne jest, abyś wraz z nauczycielem przyjął taką samą postawę.
- Warto się również zastanowić nad działaniami długofalowymi.

Osobom znęcającym się nad słabszymi często brakuje pewności siebie. Nie porównuj osiągnięć swojego dziecka z innymi. Chwal je, gdy tylko zrobi coś pomocnego lub miłego.

KSIAŻKI DO SZKOŁY

Czy muszę kupować książki do szkoły dla mojego dziecka?

Tak, będziesz musiał kupić książki do szkoły dla twojego dziecka. Szkoła poda ci listę książek, których twoje dziecko będzie potrzebować.

Czy mogę uzyskać pomoc przy płatności za książki do szkoły?

Tak, istnieje program dotacji, który pomaga w poniesieniu kosztów książek do szkoły. Jednak nie wszyscy się do niego kwalifikują.

Program jest głównie skierowany do uczniów z rodzin o niskim dochodzie lub rodzin mających problemy finansowe.

Środki finansowe tego programu pochodzą z Departamentu Edukacji i Nauki, a w każdej szkole programem kieruje dyrektor.

Więcej informacji na temat tego, czy twoje dziecko może otrzymać taką dotację, można uzyskać u dyrektora.

W niektórych szkołach prowadzone są „programy wypożyczania książek”. Rodzice mogą odpłatnie wypożyczać książki dla swoich dzieci. Koszt korzystania z książek w taki sposób jest niższy od ich zakupu. Szczegółowe informacje można uzyskać w danej szkole.

TRZECI POZIOM I DALSZY EDUKACJA

Jak jest zorganizowana edukacja na trzecim poziomie?

Edukacja na trzecim poziomie dzieli się na dwie części:

- Edukacja dalsza i szkolenie
- Edukacja wyższa i szkolenie

Dostęp do bezpłatnej wyższej i dalszej edukacji zależy od szeregu kryteriów, w tym np. statusu imigracyjnego. O konkretne kryteria należy zapytać się pracownika zajmującego się rekrutacją w instytucji, do której chce uczęszczać Twoje dziecko.

EDUKACJA DALSZY

Co to jest dalsza edukacja (further education)?

Jest to edukacja i szkolenie, które odbywają się po drugim poziomie, ale nie należą do systemu poziomu trzeciego.

Tego typu edukacja obejmuje programy szkoleń i praktyki.

National Training and Employment Authority (FÁS, Narodowa Instytucja ds. Szkoleń i Zatrudnienia) prowadzi szereg programów szkoleniowych i odpowiada za praktyki w Irlandii. Więcej informacji na temat FÁS znajduje się na stronie: www.fas.ie.

Vocational Education Committees (VEC, Komitety Kształcenia Zawodowego) także prowadzą wiele akredytowanych kursów dalszej edukacji. Więcej informacji na temat prowadzonych kursów udziela Irish Vocational Education Association (www.ivea.ie Irlandzkie Stowarzyszenie Kształcenia Zawodowego) lub lokalny VEC.

Istnieją również prywatne instytucje oferujące kursy w ramach dalszej edukacji.

Świadectwo ukończenia zazwyczaj uznawane przez Radę ds. Szkolnictwa Pomaturalnego (FETAC).

EDUKACJA WYŻSZA I SZKOLENIE

Co to jest wyższa edukacja (higher education)?

Wyższa edukacja składa się z wszystkich kursów prowadzonych przez uniwersytety, instytuty technologii i kolegia edukacyjne, które w większości są finansowane przez państwo. Istnieją także prywatne kolegia.

Jak moje dziecko może się dostać na studia wyższe?

Dostęp do wyższej edukacji zależy od wyników egzaminu świadectwa ukończenia na koniec szkoły średniej.

Krajową organizacją, która odpowiada za przydzielanie miejsc jest Centralne Biuro Wniosków (Central Applications Office). Szczegółowe informacje na ten temat można uzyskać na stronie internetowej Biura pod adresem: www.cao.ie

Uczniowie, którzy pomyślnie ukończą kurs szkolenia policealnego Post Leaving Certificate – PLC, mogą również ubiegać się o kontynuowanie edukacji w ramach szkolnictwa wyższego w oparciu o swoje wyniki PLC.

Gdzie mogę uzyskać więcej informacji na temat wyższej edukacji?

Więcej informacji o wyższej edukacji można uzyskać z Higher Education Authority (www.heai.ie Instytucji Szkolnictwa Wyższego) lub Departamentu Edukacji i Nauki (www.education.ie).

KURSY JĘZYKOWE DLA DOROSŁYCH

Jak mogę znaleźć kursy języka angielskiego?

W Irlandii organizowanych jest wiele kursów języka angielskiego dla dorosłych. Zajęcia organizują Komitety Edukacji Zawodowej, organizacje pozarządowe i podmioty prywatne.

Aby znaleźć informacje na temat kursów języka angielskiego, należy skontaktować się z lokalnym Komitetem Edukacji Zawodowej, lokalną biblioteką, Centrum Informacji dla Obywateli lub domem kultury.

Rada Doradcza ds. Szkół Języka Angielskiego (Advisory Council for English Language Schools - ACELS) nadzoruje i reguluje działalność prywatnych szkół języka angielskiego. Więcej informacji można uzyskać pod adresem: www.acels.ie. Informacji na temat prywatnych szkół języka angielskiego udziela również organizacja MEI Relsa. Z celu uzyskania dodatkowych informacji prosimy zapoznać się z informacjami przedstawionymi pod adresem: www.mei.ie

PRZYDATNE DANE KONTAKTOWE

Departament Edukacji i Nauki

Adres: Marlborough Street
Dublin 1
Nr tel.: (01) 8896400
Email: info@education.gov.ie
Strona internetowa: www.education.ie

Departament Spraw Społecznych i Rodzinnych

Adres: Áras Mhic Dhiarmada
Store Street
Dublin 1
Nr tel.: (01) 7043000
Strona internetowa: www.welfare.ie

FÁS

Adres: 27-33 Upper Baggot St
Dublin 4
Nr tel.: (01) 6070500
Email: info@fas.ie
Strona internetowa: www.fas.ie

Citizens Information Board (Punkt Informacji dla Obywateli)

Adres: 7 piętro
Hume House
Ballsbridge
Dublin 4
Nr tel.: 1890 777 121
Email: info@ciboard.ie
Strona internetowa: www.citizensinformationboard.ie

National Centre for Guidance in Education (NCGE, Narodowe Centrum Doradztwa ds. Edukacji)

Adres: 1 piętro
42/43 Prussia St
Dublin 7
Nr tel.: (01) 8690715/6
Email: info@ncge.ie
Strona internetowa: www.ncge.ie

National Qualifications Authority of Ireland (Irlandzka Narodowa Instytucja Kwalifikująca)

Adres: 5 piętro
Jervis House
Jervis Street
Dublin 1
Nr tel.: (01) 8871500

Irish National Teachers' Organisation (Irlandzkie Krajowe Stowarzyszenie Nauczycieli)

Adres: 35 Parnell Square, Dublin 1
Telefon: (01) 804 7700
Email: info@into.ie
Strona internetowa: www.into.ie

Teachers' Union of Ireland (Związek Nauczycieli Irlandii)

Adres: 73 Orwell Road, Rathgar, Dublin 6
Telefon: (01) 492 2588
Email: tui@tui.ie
Strona internetowa: www.tui.ie

Association of Secondary Teachers in Ireland (Towarzystwo Nauczycieli Szkół Średnich w Irlandii)

Adres: Thomas McDonagh House,
Winetavern Street, Dublin 8
Telefon: (01) 604 0160
Email: info@asti.ie
Strona internetowa: www.asti.ie

National Parents Council Primary (Krajowa Rada Rodziców – Szkolnictwo Podstawowe)

Adres: 12 Marlborough Court, Dublin 1
Telefon: (01) 887 4034
Email: info@npc.ie
Strona internetowa: www.npc.ie

National Parents Council Post-Primary (Krajowa Rada Rodziców – Szkolnictwo Ponadpodstawowe)

Adres: Unit 5 Glasnevin Business Centre,
Ballyboggin Road, Dublin 11
Telefon: (01) 830 2740
Email: npcpp@eircom.net
Strona internetowa: www.npcpp.ie

National Educational Psychological Service (Krajowa Agencja ds. Opieki Pedagogiczno-Psychologicznej)

Adres: Frederick Court,
24-27 North Frederick Street, Dublin 1
Telefon: (01) 889 2700
Email: neps@neps.gov.ie
Strona internetowa: www.education.ie

National Council for Special Education (Krajowa Rada ds. Edukacji Specjalnej)

Adres: 1-2 Mill Street, Trim, Co. Meath
Telefon: (046) 9486400
Email: info@ncse.ie
Strona internetowa: www.ncse.ie

Irish Vocational Education Association (Irlandzkie Stowarzyszenie Edukacji Zawodowej)

Adres: McCann House, 99 Marlborough Road,
Donnybrook, Dublin 4.
Telefon: (01) 4966033/ 4966248
Email: info@ivea.ie
Strona internetowa: www.ivea.ie

National Education Welfare Board (Państwowa Komisja ds. Opieki Edukacyjnej)

Adres: 16-22 Green Street, Dublin 7
Telefon: (01) 873 8700
Email: info@newb.ie
Strona internetowa: www.newb.ie

Jesuit Refugee Service Ireland (Jezuicka Służba Uchodźcom – Irlandia)

Adres: Ground Floor,
13 Gardiner Place, Dublin 1
Telefon: (01) 814 8644
Strona internetowa: www.jrs.ie

FETAC

Adres: East Point Plaza,
East Point Business Park, Dublin 3
Telefon: (01) 865 9500
Email: information@fetac.ie
Strona internetowa: www.fetac.ie

HETAC

Adres: 26 - 27 Denville Lane, Dublin 2
Telefon: (01) 631 4567
Email: info@hetac.ie
Strona internetowa: www.hetac.ie

National Council for Curriculum and Assessment

(Krajowa Rada ds. Programu Nauczania i Systemu Oceniania)
Adres: 24 Merrion Square, Dublin 2
Telefon: (01) 661 7177
Email: info@ncca.ie
Strona internetowa: www.ncca.ie

QualifaX

Adres: Linkardstown, Tinryland, Carlow
Telefon: 059 914 7022
Email: awalshe@qualifax.ie
Strona internetowa: www.qualifax.ie

PRZYDATNE PISMA DO SZKÓŁ

1.) Pismo od rodzica/ opiekuna do nauczyciela na temat nieobecności dziecka w szkole.

Data: _____

Szanowny nauczycielu,

Mojego dziecka nie będzie w szkole w dniu _____, ponieważ ma wizytę :

u Lekarza ogólnego _____

Dentysty _____

Pielęgniarki _____

Inne _____

Podpisano: _____ (rodzic/ opiekun)

2) Pismo od rodzica/ opiekuna do nauczyciela o wcześniejszym wyjściu / późniejszym przybyciu dziecka do szkoły.

Data: _____

Szanowny nauczycielu,

Moje dziecko musi wyjść o godz. _____ dn. _____

Mojego dziecka nie będzie w szkole do godz. _____ dn. _____

Podpisano: _____ (rodzic/ opiekun)

KILKA FAKTÓW

W Irlandii dostępnych jest szereg zajęć dla rodzin.

W Irlandii dostępnych jest wiele zajęć kulturalnych, społecznych i sportowych.

W Irlandii jest wiele miejsc, w których mogą odbywać się zajęcia na świeżym powietrzu (przy sprzyjającej pogodzie!).

Dla dzieci ważna jest zabawa, gdyż ułatwia ona rozwój emocjonalny, psychiczny i fizyczny.

ZNALEZIENIE CZASU DLA RODZINY

Jak wygląda podział dnia danej osoby?

Ogólnie rzecz biorąc, dzień danej osoby można podzielić na pięć różnych „czasów”

- **Czas pracy** – jest to czas spędzony w pracy (płatnej lub nie); na nauce lub opiece nad dzieckiem.
- **Czas dla domu** – jest to czas spędzony na pracach domowych, zmywaniu i jedzeniu.
- **Czas dla rodziny i przyjaciół** – jest to czas spędzony z przyjaciółmi i rodziną.
- **Czas dla mnie** – jest to czas, który poświęcasz sobie; obejmuje on czas spędzony na odpoczynku, ćwiczeniach i spaniu.
- **Czas spokoju** – jest to czas dla siebie, aby przemyśleć różne sprawy.

A co z rodzicami?

Mając tylko kilka godzin wolnego czasu na dzień, jako rodzic masz bardzo mało czasu dla siebie, zwłaszcza po zajęciu się potrzebami dzieci.

Wszyscy rodzice doświadczają stresu związanego z tym, że za mało czasu spędzają z dziećmi, ale istnieje kilka prostych sposobów na spędzenie z nimi czasu, w tym: spędzić 10 minut na rozmowie z dzieckiem o jego dniu; wyjść na spacer; jeść razem; zmywać razem naczynia itd.

Bardzo ważne jest zatem, aby znaleźć czas na relaks i jakiś rodzaj zajęć rekreacyjnych – samodzielnie, z rodziną lub z przyjaciółmi.

A co z dziećmi?

Dzieci spędzają czas w inny sposób niż ich rodzice, ponieważ nie muszą się same utrzymywać.

Dzieci potrzebują więcej snu niż dorośli, a ilość potrzebnego snu zależy od ich wieku.

Jak zajęcia mają pomóc mojej rodzinie?

Wspólne uczestnictwo rodziny w zajęciach daje dobrą możliwość na zachowanie bliskich więzi z dziećmi i cieszenie się rodzicielstwem. Pomaga to także w rozwoju emocjonalnym, fizycznym i psychicznym dziecka.

Czy w Irlandii oferowane są zajęcia społeczne i rekreacyjne?

Tak, Irlandia ma wiele zajęć społecznych i rekreacyjnych do zaoferowania. Wiele zajęć jest dostępnych nieodpłatnie lub za niewielką sumę pieniędzy.

BIBLIOTEKI

Jakie usługi oferują biblioteki publiczne?

Biblioteki publiczne w Irlandii oferują wiele różnych usług. Jako członek uzyskasz dostęp do:

- informacje, książki, muzyka, płyty DVD itd.
- darmowy internet
- lokalne imprezy lub zajęcia

Jak można się zapisać do biblioteki?

Aby uzyskać dostęp do usług w bibliotece, należy zostać członkiem. Zapisanie się do biblioteki jest bardzo proste i nieodpłatne.

Aby się zapisać

- wypełnij wniosek w lokalnej bibliotece.

Po wypełnieniu wniosku w bibliotece potrzebny będzie jeszcze dowód tożsamości i adres.

Gdzie mogę uzyskać więcej informacji?

Więcej informacji można uzyskać na stronie: www.library.ie/weblog/public-libraries lub w lokalnej bibliotece.

ZAJĘCIA KULTURALNE

Jakie zajęcia kulturalne są dostępne w Irlandii?

Irlandia obfituje w wiele zajęć kulturalnych. Kraj ma długą historię wydarzeń kulturalnych w dziedzinie muzyki, tańca, literatury i teatru.

MUZEA

Dlaczego powinienem odwiedzić muzeum z moim dzieckiem?

Muzeum to dobry sposób na spędzenie czasu z dziećmi, a także na ich kształcenie. Wiele muzeów w Irlandii jest bezpłatnych i często oferują one specjalne informacje dla dzieci, które sprawiają, że są one przystępne zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci.

Ile muzeów jest w Irlandii?

W Irlandii jest ponad 100 muzeów.

Więcej informacji na temat muzeów w Irlandii można uzyskać na stronie:

www.goireland.com/ireland/museums-in-ireland-page1.htm

MUZYKA

Czy muzyka jest popularna w Irlandii?

Tak, muzyka stanowi bardzo ważną tradycję w Irlandii a muzyka tradycyjna jest nadal wykonywana w całym kraju wraz z bardziej współczesną muzyką sławnych zespołów jak U2 i Westlife.

Czy są jakieś występy w mojej okolicy?

Tak, wiele lokalnych pubów w Irlandii organizuje specjalne wieczory lub popołudnia z występami zespołów grających muzykę tradycyjną. Często te występy są darmowe. Należy sprawdzić w lokalu, czy możesz zabrać ze sobą dzieci, ale ogólnie dzieci są mile widziane do 19.30.

Czy w Irlandii odbywają się jakieś koncerty?

Irlandia jest popularnym miejscem organizacji koncertów, a sławni piosenkarze i zespoły umieszczają daty koncertów w Irlandii na swoich światowych trasach. Koncerty mogą być drogie, zwłaszcza, jeśli odbywają się na dużych obiektach i występują znane zespoły. Koncerty są zwykle reklamowane w krajowych gazetach i w Internecie na kilka miesięcy przed koncertem.

Lubię muzykę klasyczną, gdzie mogę znaleźć takie występy?

Dla osób, które lubią muzykę klasyczną lub operę, National Concert Hall (Narodowa Sala Koncertowa) w Dublinie i sale koncertowe w innych miastach oferują koncerty i przedstawienia.

Mogą być one dość drogie, ale często występy odbywające się wcześniej w ciągu dnia są tańsze.

Festiwale muzyczne?

W Irlandii odbywa się także wiele festiwali muzycznych. Rodziny są mile widziane, ale nie zaleca się zabierania dzieci poniżej 5 lat, ponieważ nie ma odpowiednich udogodnień.

TEATR

Czy w Irlandii są teatry?

Tak, Irlandia posiada wiele teatrów, które oferują szeroki zakres przedstawień dla różnych grup wiekowych. Wiele z nich oferuje sztuki dla dzieci i musicale, które są skierowane do rodzin. Aby sprawdzić, co jest w repertuarze w twojej okolicy, warto odwiedzić stronę entertainment.ie/theatre

FILM

Czy w Irlandii są kina?

Tak, w Irlandii jest wiele kin, a większość terenów ma dostęp do kina, które pokazuje filmy dość szybko po ich wypuszczeniu w Ameryce lub innych krajach. Są również kina, które pokazują więcej filmów ambitnych i często pokazują filmy w języku oryginalnym z napisami w języku angielskim.

SPORT I REKREACJA

Jakie zajęcia sportowe i rekreacyjne są dostępne?

Jest wiele obiektów sportowych dla dzieci i całych rodzin. Irlandia oferuje wiele zajęć sportowych i posiada długą historię osiągnięć sportowych i zawodów na światowym poziomie w wielu dyscyplinach.

PŁYWANIE

W ostatnich latach pływanie zyskało na popularności w Irlandii. Pomimo tego, że Irlandia to wyspa a woda jest bardzo czysta, nie ma zbyt wielu możliwości pływania w morzu poza miesiącami letnimi (chyba że ktoś jest bardzo odważny).

Gdzie mogę znaleźć basen w mojej okolicy?

Większość rad hrabstwa posiada przynajmniej jeden basen i często jest to tania okazja do rodzinnej zabawy. Wejście dla dzieci jest często darmowe, a dla dorosłych pobierana jest niewielka opłata.

Aby znaleźć listę basenów w twojej okolicy, strona www.swimmerguide.com stanowi dobry przewodnik, ponieważ okazuje wszystkie dostępne baseny w wielu krajach, w tym w Irlandii.

Więcej informacji można uzyskać na stronie www.swimireland.ie

PIŁKA NOŻNA

Piłka nożna jest bardzo popularnym sportem. Prawie każde miasto w Irlandii ma lokalną drużynę i drużynę dziecięcą. Wiele osób w Irlandii kibicuje zarówno lokalnym jak i krajowym klubom, a także drużynom z całego świata i z ligi angielskiej.

Gdzie mogę znaleźć lokalny klub piłkarski?

Aby znaleźć, w jakich drużynach piłkarskich można zagrać, lokalne centra sportowe powinny mieć listę drużyn i osób kontaktowych.

Można znaleźć, gdzie znajduje się lokalny klub logując się na stronę: www.fai.ie

Dzieci mogą także uzyskać dostęp do klubu w szkole lub za jej pośrednictwem.

GAA

Gaelic Athletic Association (GAA, Gaelickie Stowarzyszenie Sportowe) jest organizacją odpowiedzialną za 4 sporty, z których dwa są wyłącznie irlandzkie: futbol gaelicki i hurling.

Zarówno futbol gaelicki jak i hurling są bardzo popularne i większość miast posiada swoją lokalną drużynę i drużynę dziecięcą.

Co to jest futbol gaelicki (Gaelic football)?

Futbol gaelicki to nie to samo co piłka nożna i ma całkowicie inne zasady. Jest on porównywany do połączenia innych sportów z zasadami z rugby, piłki nożnej i regulami w Australii. Gra jest bardzo szybka. Jest to bardzo popularny sport w Irlandii.

Co to jest hurling?

Hurling jest to najszybszy sport zespołowy na świecie; gra jest bardzo dynamiczna i jest również bardzo popularna w Irlandii. Jest także gra podobna do hurlingu, zwana camogie, w którą grają kobiety i dziewczęta.

Gdzie mogę znaleźć lokalny klub?

Lokalizację lokalnego klubu można znaleźć logując się na stronę: www.gaa.ie/page/provinces.html

TURYSTYKA PIESZA I WĘDRÓWKI PO GÓRACH

Turystyka piesza i wędrówki po górach są bardzo popularnymi zajęciami w Irlandii. Mapy podają wiele szlaków pieszych.

Gdzie mogę znaleźć pieszy szlak?

Irish Sports Council (Irlandzka Rada Sportu) odpowiada za utrzymanie szlaków pieszych w Irlandii. W Irlandii istnieje ponad 30 szlaków pieszych. Szczegóły znajdują się na stronie: www.walkireland.ie.

Irish Heart Foundation (Irlandzka Fundacja Serca) założyła także szlaki piesze zwane Slí na Sláinte. Są one zaznaczone żółtymi znakami umieszczonymi w odległości jednego kilometra od siebie. Szlaki te można znaleźć na stronie: www.irishheart.ie.

PARKI I LASY

Gdzie mogę znaleźć lokalny park lub teren zielony?

Praktycznie w każdym irlandzkim mieście znajdują się tereny zielone lub parki. Parki często oferują bezpieczne środowisko, zapewniające rodzinom relaks i zabawę. Często są tam place zabaw i obszary piknikowe.

W Irlandii jest też wiele lasów, a spacer lub piknik w lesie jest sposobem na miłe spędzenie czasu poświęconego rekreacji.

INNE SPORTY

Jakie inne sporty są dostępne w Irlandii?

W Irlandii występuje wiele innych sportów dostępnych dla rodzin, dorosłych i dzieci.

Sporty ziemne – inne sporty ziemne uprawiane w Irlandii to rugby, koszykówka, piłka ręczna, tenis, boks, sporty walki, irlandzka odmiana baseballa i in.

Sporty wodne – inne sporty wodne uprawiane w Irlandii to surfing, windsurfing, kite surfing, żeglarsstwo, wędkarstwo i in.

KLUBY MŁODZIEŻOWE

Czym zajmują się kluby młodzieżowe?

Na wielu terenach w Irlandii znajdują się kluby młodzieżowe. Prowadzą one zajęcia z elementem edukacyjnym i rekreacyjnym, np. kluby kontrolowanego odrabiania zadań domowych, kluby zajęć

po godzinach szkolnych, gry i sporty.

Kto prowadzi kluby młodzieżowe?

Kluby są nadzorowane przez dorosłych wolontariuszy lub personel, ale często młodzi ludzie mają coś do powiedzenia na temat sposobu prowadzenia klubu.

Kto może zostać członkiem klubu?

Kluby są zwykle adresowane do dzieci w wieku od 12 do 18 lat. Przynależność do klubu wymaga opłaty członkowskiej, ale zwykle jest ona niska.

Gdzie mogę znaleźć więcej informacji?

Fóroige jest krajową organizacją, która prowadzi kluby młodzieżowe. Więcej szczegółów znajduje się na stronie: www.foroige.ie.

SŁOWNIK

W słowniku są podane słowa, które były użyte w tekście, a mogą być niejasne.

ROZDZIAŁ 2

Agencja nieruchomości (Estate Agents) – firma, która zajmuje się sprzedawaniem i kupowaniem nieruchomości.

Naruszyć (Breach) – oznacza „złamać” (np. postanowienia umowy).

Numer kierunkowy (Area Code) – jest to numer składający się z 2 do 4 cyfr, który należy wybrać przed wybraniem właściwego numeru telefonu. Na przykład, numer kierunkowy dla Dublina to (01), a zatem wybierając numer, należy wybrać 01xxxxxx.

Online – w Internecie.

Opłata (Fee) – opłata to pieniądze, które należy zapłacić komuś za wykonanie usługi. Na przykład, wizyta u lekarza rodzinnego może jednorazowo kosztować 50 euro, jeżeli nie jesteś uprawniony do posiadania karty medycznej czy karty wizyt lekarza rodzinnego.

Stacjonarny (Landline) – telefon stacjonarny, to telefon, który nie jest przenośny. Telefon stacjonarny jest przypisany do Twojego mieszkania.

Test sytuacji materialnej (Means Test) – zbadane zostaną Twoje dochody oraz wszystkie wydatki.

Uprawniony (Eligible) – jeżeli jesteś „uprawniony”, oznacza to, że spełniasz wszystkie wymagania niezbędne do zakwalifikowania się w jakimś celu.

Wynajmujący (Landlord) – to osoba, która jest właścicielem lub zarządcą wynajmowanego lokalu mieszkalnego.

Wyposażenie (Accessories) – wszystkie dodatkowe urządzenia i sprzęt w wynajmowanym mieszkaniu lub domu np. czajnik, lodówka, sztućce itp.

Zasilenie konta (Credit) – w odniesieniu do telefonów komórkowych, zasilenie konta oznacza opłacenie z góry rozmów telefonicznych poprzez dodanie pieniędzy do konta telefonu komórkowego.

Żałoba (Bereavement) – radzenie sobie ze śmiercią bliskiej osoby.

ROZDZIAŁ 3

Posterunek policji (Garda Station) – policja w Irlandii nazywa się Gardaí Síochána, co oznacza „strażnik spokoju”. „Garda station” to miejsce pracy policjantów.

Schronisko (Refuge) – schronisko to bezpieczne miejsce, gdzie można zamieszkać w warunkach pozbawionych przemocy. W schronisku można zamieszkać razem z dziećmi.

ROZDZIAŁ 4

Aborcja (Abortion) – oznacza przerwanie ciąży.

Akt urodzenia (Birth Certificate) – dokument, który podaje nazwisko dziecka, gdzie i kiedy się urodziło i kim są jego rodzice.

Jest to ważny dokument i należy go przechowywać w bezpiecznym miejscu.

Badanie fizyczne (Physical exam) – wtedy, gdy doktor lub pielęgniarka bada ciało dziecka, aby sprawdzić, czy wszystko z nim w porządku.

Dentystyczny (Dental) – mający związek z zębami.

Diagnozować (Diagnose) – znaleźć, co jest nie tak z daną osobą.

Dotowany (Subsidised) – oznacza, że rząd płaci za część kosztów. Nie musisz opłacać pełnych kosztów.

Gabinet (Surgery) – jest to biuro, w którym urzęduje lekarz lub dentysta.

Leczyć (Treat) – wyleczyć problem lub chorobę.

Opłata (Charge) – pieniądze, które należy zapłacić w szpitalu.

Optyczny (Optical) – związany z oczami.

Pogotowie (Accident and Emergency) – ta część szpitala, która leczy ludzi w nagłych przypadkach.

Poronienie (Miscarriage) – gdy ciąża kończy się samoistnie.

Program badań szkolnych (Screening programme) – program badań szkolnych polega na tym, że publiczna pielęgniarka lub miejscowy urzędnik medyczny badają twoje dziecko pod kątem różnych chorób i innych problemów.

Przypomnienie (Booster) – ponowne szczepienie podawane, aby wzmocnić system obronny dziecka wobec choroby.

Środek antykoncepcyjny (Contraceptive) – leki, które mają na celu uniemożliwienie kobietom zajścia w ciążę.

Usługi szpitalne (In-Patient Service) – wtedy, gdy musisz zostać w szpitalu na noc.

Usługi ambulatoryjne (Out-patient service) – wtedy, gdy musisz wracać do szpitala na kontrolę, a nie zostawać na noc.

Uszny (Aural) – związany z uszami

Skierowanie (Referral) – skierowanie otrzymujesz wtedy, gdy twój lekarz kontaktuje się z innym specjalistą, np. psychologiem lub psychiatrą, i mówi mu, że ten ma nas zbadać.

Szczepienia (Vaccinations and Immunisations) – zastrzyki robione dzieciom, aby nie łapały pewnych chorób dziecięcych. Szczepionki są robione z tych samych zarazków co te, które powodują chorobę, jednak są one bezpieczne dla twojego dziecka, ponieważ zarazki są najpierw zabijane lub osłabiane.

Time out – obszar, gdzie wysyłasz dziecko, aby posiedziało przez pewien okres czasu, jeśli źle się zachowywało. Obejmuje on róg lub schody. Siedzą przez tyle minut, ile mają lat.

Przykładowo, jeśli mają 5 lat, to siedzą przez 5 minut.

ROZDZIAŁ 5

Edukacja na poziomie drugim (Second Level Education) – większość uczniów przechodzi na poziom drugi w wieku 12/13 lat, tj. gdy ukończą szkołę podstawową. Ten poziom jest nazywany poziomem ponadpodstawowym.

Junior Certificate – jest to egzamin państwowy organizowany w czerwcu, gdy uczniowie ukończą 3 rok edukacji ponadpodstawowej. Uczniowie zwykle mają 15/16 lat, gdy podchodzą do tego egzaminu.

Obowiązkowy (Compulsory) – oznacza, że prawo wymaga, by dzieci uczęszczały do szkoły.

System edukacji (Education System) – obejmuje wszystkie poziomy edukacji, w tym szkołę podstawową, szkołę ponadpodstawową, edukacja na poziomie trzecim, dalsza edukacja i dla dorosłych.

Świadectwo ukończenia (Leaving Certificate) – jest to egzamin państwowy organizowany w czerwcu, gdy uczniowie ukończą 6 rok edukacji ponadpodstawowej. Wyniki świadectwa ukończenia są potrzebne, aby uzyskać dostęp do edukacji na trzecim poziomie.

Zarządzana przez społeczność (Community run) – oznacza to, że edukacja przedszkolna jest kontrolowana przez lokalną społeczność.

SKRÓTY I AKRONIMY

BCG	Bacillus Calmette-Guérin
CER	Commission for Energy Regulation – Komisja Regulacji Energetyki
CSO	Central Statistics Office – Główny Urząd Statystyczny
DES	Department of Education and Science (Ministerstwo Edukacji i Nauki)
DSFA	Department of Social and Family Affairs – Ministerstwo Spraw Społecznych i Rodziny
EOG	Europejski Obszar Gospodarczy
ESB	Electricity Supply Board – Zakład Dostaw Energii Elektrycznej
EU, UE	European Union, Unia Europejska
FLAC	Free Legal Advice Centre – Centrum Darmowego Doradztwa Prawnego
FSA	Food Safety Authority – Komisja ds. Bezpieczeństwa Żywności
GAA	Gaelic Athletic Association
GP	General Practitioner
HiB	Haemophilus influenzae Type B
HRC	Habitual Residency Condition
HSE	Health Service Executive – Zarząd Główny Służby Zdrowia
LCVP	Leaving Certificate Vocational Programme
LSA	Leaving Certificate Applied
MABS	Money, Advice and Budgeting Service - Służba Doradztwa Finansowego i Planowania Budżetowego
MMR	Measles, Mumps and Rubella Vaccine
NEWB	National Education Welfare Board
NCCA	National Council for Curriculum & Assessment
NCT	National Car Test – Krajowy Przegląd Techniczny Pojazdów
TB	Tuberculosis (BCG Vaccination)
TV	Television – telewizja
VEC	Vocational Education College
VRT	Vehicle Registration Tax – Podatek rejestracyjny od pojazdów

WYKORZYSTANIE JĘZYKA IRLANDZKIEGO W IRLANDII

W Irlandii można zauważyć wiele słów napisanych w języku irlandzkim. Poniżej przedstawione są najczęściej spotykane przykłady, które można zobaczyć.

Nazwy miejsc i znaki drogowe

Wszystkie nazwy miejsc i znaki drogowe w Irlandii są napisane w języku irlandzkim i angielskim.

Stacje docelowe autobusu

Wiele autobusów będzie miało stacje docelowe napisane w języku irlandzkim i angielskim.

Policja

Policja w Irlandii nazywa się An Garda Síochána, co oznacza strażnik pokoju.

Poczta

Poczta nazywa się An Post.

Rząd

Wiele słów mających związek z rządem jest w języku irlandzkim.

- Dáil Éireann – Parlament Irlandii.
- Seanad Éireann – Senat Irlandii.
- Teachta Dála – T.D. (reprezentanci w parlamencie)
- Uachtaráin – Prezydent
- Áras an Uachtaráin – Siedziba Prezydenta
- Trzy główne partie polityczne mają irlandzkie nazwy.